Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 15 (4340). ШОАТТА, 4 февраль, 1967 шу. Мах 2 кап.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ЦХЬОАЛАГIЧА СЪЕЗДЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРИЙ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий! Белгалъяьннача событена — Сийлах-боккхача Октябра 50 шу дизара накъаяха вай Советски Даьхе кийчлуш йолча деношка вIашагIкхийттай Нохч-ГIалгIай АССР культура болхлой цхьоалагIа съезд!

Дерригача советски халкъаца цхьана чIоагIа раьза хинна тIаьийцар культура, искусства, литература болхлоша «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сецам. Из сийлахь-доккха ди хьатIакхоачаш советски халкъо итогаш ю къовсам лоаттабеши котвлонаш йоахаши ах бIаь шера шо хьабенача наьнъа. Из ба помещичье-капиталистически строягара хьаболабаь овлангара денз социалистически хувцамаш дарга, эксплуатаци фий ца ховча обществага кхаччалца; къахьегамхой политически бокъо ца хиларгара — социалистически демократега; халкъашта тIалаьттача къаман Iазапагара — цар паргIатонгеи нийсхонгеи, доттагIалга а вошалга а кхаччалца; технико-экономически гIулакхашта тIехьадиса хиларгара — хIанзарча индустрегеи механизированни коллективни юрта боахамгеи кхаччалца; йоазувдешар ца харгара — халкъа образовани, Iилма, культура бIарга ца яйнача тайпара чIоагIа лакхъяларга кхаччалца бола никъ.

Культуреи искусствеи айяр духьа лоаттабеча къовсама хьалхарча юкъиге латта вай денхарийла да культура рузиъашта дукха къахьегамхой тIахкебарах дола сийлахь-воккхача Ленина васкет чакхдаха, коммунистически сахкетамца, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйланца уж хьалкхебе.

Вай республике дукха ба бокъонца бола культурно-просветительни балха говзанчаш. Вай донхал ду партеи правительстваи решенеш дIайовзийтара, культуреи искусствеи айяра, городе а юрта а бахача къахьегамхошта деш дола культурни гIулакхаш тоадара наха юкъе беш бола болх масса оагIорахьара тоабара даьккъе шоай къахьегамца хьокхам телаш болча вонай новкъостех.

КПСС XXIII-ча съезд белгалдаьккхад мехкарча къахьегамхой идейни боарам лакхбанза барг ца хилар. Бахача наха юкъе беча массово-политически культурно-просветительни балха тIа партийни организацей бокъонце йола кег гIертора база а хинна дIаотта еза культура учреждениеш. Керттердар сенах латт вьлча, из латт, дерригa вай гIулакхаш коммунистически общество хьалъяра практикаца айхагIа дувзарах, хьалхалатта, вахаро техка цу балха образецаш вIашагIтохеи дIайоаржаеи Iоцадаларах. ЛоархIаме да культурно-просветительни болх деналера, тIатаIара мaIан долаш хилийтар, чулоацам дика болаш, уйла тIейохийташ, сакъердаме из чакхбахар, советски наха дIадехаш дола культурни хIамаш, знанешта тIахкерца бола цар безам даим лакхлуш хилар кхета а деш.

Цхьабакъда, вай кхетаду, культуреи искусстваи учрежденей, вай творчески организацей балхаца кхоачамбоацараш хIанз а дукха хилар.

Тхо, съезде дакъа лоацараш, республика культура болхлошта хьалхашка латта декхараш дийца а дийца, долаш дола кхоачамбоацараш хьагуча а даьхa, клубий, библиотекай, киноустановкай, паркий, театрий, культура кхыча учрежденей берригача болхлошка кхайк бахача наха, къаьстта а юрта районашка бахачарна юкъе беш бола культурно-просветительни, кхетама болх хоадамболлаш тоабара, Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхошта коммунистически кхетам балара, пхе шера план толаме кхоачашъеча уж сарцагIбахара гIулакхa партийни, советски организацешта кхы а дикагIа новкъостал дара уж тIа а хьехаш.

Культура беррига болхлой тIахьех оаха СССР халкъий доттагIала идеяшта шерра пропаганде яра, цу гIулакха масса тайпа средствaех пайда а эцаш: лекцеш, тематически сайренаш, пенцара кепайоазув, стеналонцара газеташ, кино, политически художественни литература, гойтара агитаци; оаха тIахьех уж халкъа сийлахьча революционни, тIема, къахьегама традицешца къахьегамхой хьалкхебара.

Тхо кхайк берригача культура болхлошка, художественни самодеятельносте дакъа лоацарашка, комсомольски активага, хьехархошка, лорашка, юрта боахамэ специалисташка республике бахача наьха культурни боарам лакхбара беча балха юкъе хьинаре дакъа лацара уж тIа а хьехаш.

ХIара культура цIагIа пхаьнел кIезигагIа йоацача, хIара юртарча клубе йиъ кIезигагIа йоацача художественни самодеятельноста кружокаша болх бергбола гIулакх вIаштIехьдоакхаргра вай. ВIашагIйохкаргья вай самодеятельни искусства коллективаш, иллеи халхареи ансамблаш, драматически кружокаш, мамогга дегIакхувларгья вай дукхача наха дакъа лоацаш йола халкъа творчество.

Культура болхлой тIахьех оаха кхалнахаи кагирхоштеи юкъе беча культурно-просветительни балха къаьстта уйла тIаяхийтара, естественно-Iилмани дына духьалареи пропаганда чIоагIъяра, бахача наьха цхьадолча даьнъаца юхедиса хIанз а леладеш долча дIаяхача заман реакционни гIулакхашца машар боацаш къовсам лоттабара. Вай декхар да кагирхой къахьегама энтузиазм йолаш хьалкхобе, професси харжара, цар политически общеобразовательни боарам лакхбара царна новкъостал а деш. Уйла дукхагIа янзе яргъяц физкультурно-спортивни болх дегIабоалабара.

Оаха тIахьех политически, юртбоахама, естественно-Iилмаи литературана еш йола пропаганда шерагIа дегIакхувлара, кердача литература книжни фондаш хьалйизара, цу гIулакхага бюджетни средстваш яхийта ца Iеш, предприятей, колхозий, совхозий, потребкоопераце средстваш а дIайохийташ.

Книжнай базараш-«месячникаш» а еш, республика къахьегамхошта масса оагIорахьара гIулакх дерга вай книжнашца.

Колхозашца, совхозашца, предприятешца, учрежденешца цхьана, партийни организацей кулгалца, дикка тоабергба вай башха-дикача юбилейна — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетабаь культура учрежденей болх. Дикача хьала тIа доахаргда вай юртарча культура кхуврчаш, цар материальни база чIоагIъергья вай.

Кинофикацеи кинопрокатеи болхлой тIахьех оаха советски кинематографеи халкъа демократе мехийи дикагIа йола произведенеш экранашка шерра хьа а хьувкхаш кинотеатрий репертуара йоакхо чIоагIагIа яра, фильмаш дикагIа хьувкхара; Iилмана карагIдаьннараши промышленноста а юрта боахама а болхлой хьалхалатта опыти йовзийтача кинофильмаех пайда бизза эцара.

Тхо, съезде дакъа лоацараш, чIоагIагIа дог тийша да, культура болхлоша, дукха эзараш долча республика интеллигенце эскаро тхоай кхайкарал чIоагIагIа хьаллоацаргхиларах, Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта деш дола культурни гIулакхаш тоадара, парте XXIII-ча съездеи КПСС ЦК Пленумийи решенешта еш йола пропаганда тоаяра долла хIама дергхиларах, Советий Мехка исторе чухь сийлахьа долча деношта — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизараи Коммунистически партии Советски паччахьалкхеи хьаяь Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизараи — баха боагIача тайпара накъагIоргхиларах.

Культура беррига болхлой тIахьех оаха СССР

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМИЙ ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

1967 шера 2-ча феврале КПСС обкома политически дешара ЦIагIа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Округий хоржамий комиссей председателийи секретарийи инструктивни совещани хилар.

Совещане къамаьл даьча, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Центральни хоржамий комиссе секретара Г. В. Склокина цига дакъа лоацараштa дийцар 1967 шера 31-ча январе Центральни хоржамий комиссе заседани хьежача дешай хьакъехьа, царна йовзийтар чIоагIъяь хоржамий документий формаш, мадарра дийцар Округий хоржамий комиссей балхах.

Боккхача лоархIамера политически организационни декхараш тIадохк Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хархамашта йолча Округий хоржамий комиссешта, аьлар нов. Склокина, хIаьта дуккхача хьале уж шоай ханнахьеи нийсеи кхоачашдарах тийша хургда 1967 шера 12-ча марта, кIирандийнахьа де лаьрхIа хоржамаш толаме чакхдалга. Округий хоржамий комиссеш декхарийла я шоай берригача балха тIа бокъонца «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамех йолча Положенега» хьежжа хьалхле лелае, хоржамех долча Конституцеи Положенеи тешалах енна харжархой бокъонаш бокъонца кхоачашйой цахаддаш хьежа а уж кхоачашъяра эггара дикагIа дола хьалаш Iалашде а.

Докладчика рекомендацеш елар Округий хоржамий комиссей болх практически мишта вIаштIехьбоаккхаргба, хоржамий документаш кийч мишта дергдеи дIа мишта яздергдеи, уж Центральни хоржамий комиссе дIачу мишта лургда хьехаш.

Округий хоржамий комиссей председателашта дIаделар эшшаш дола хоржамий документаш.

Совещане балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующе нов. О. С. Беляева, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Н. А. Сыщикова.

ВЛКСМ ЦК ПЛЕНУМ

1-ча феврале болх дIаболабир Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Центральни Комитета II-ча Пленумо.

«КПСС ЦК декабрьски (1966 ш). Пленума итогех» доклад йир гулбеннараша безаме тIаийцача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Доклад ювцача дакъа лаьцар ВЛКСМ Московски горкома хьалхарча секретара В. Трушина, Узбекистана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Р. Абдуллаева, «Уралмаш» яхача свердловски завода токара В. Моторина, Украина ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Ю. Ельченкос, зIамагIа волча сержанта, подразделене комсомольски организаце секретара Н. Воробьева, Социалистически Къахьегама Турпала, КПСС XXII-ча съезда цIерахча молдавски колхоза бригадира Е. Табанскаяс, ВЛКСМ Ленинградски обкома хьалхарча секретара Р. Николаева, МГУ малхбоалехьарча меттай Института студенткас Л. Скоробогатовас, Казахстана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара У. Джанибекова, ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара С. Павлова.

Дувца оттадаьча дешай хьалхарча пунктах лаьца, КПСС ЦК декабрьски (1966 ш.) Пленума решенеш массава раьза а волаш къоабалъеш йола резолюци тIаийцар пленуме дакъа лоацараша.

Пленума балха юкъе дакъа лоацаш ба КПСС ЦК секретарь И. В. Капитонов, КПСС ЦК член, КПСС МГК хьалхара секретарь Н. Г. Егорычев, КПСС ЦК член, КПСС ЦК отдела заведующи В. И. Степаков.

* * *

МОСКВА, 2 февраль (ТАСС корр). Ший мугIараштa юкъе тахан ткъаь кхоъ миллион бер долаш йолча пионере еча йоакхонна хетадаь дар ВЛКСМ ЦК Пленума балха шоллагIа ди. «В. И. Ленина цIерахча Ерригсоюзни пионерски организацена кулгалдара даькъе беш бола ВЛКСМ болх дIахо тоабарах» доклад еш къамаьл дир ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара С. П. Павлова.

Докладах лаьца пренеш йолаш пленуме къамаьлаш дир Белоруссе ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Г. Жабицке, Украина ЛКСМ ЦК секретара В. Шевченкос, ВЛКСМ Иркутски обкома хьалхарча секретара Г. Купева, воккхагIа волча сержанта, отрядни вожате Ю. Климова, СССР просвещене министра М. А. Прокофьева, композитора Д. Б. Кабалевске, кхычар.

* * *

Пленума сайрийнарча заседане докладах лаьца пренеш йолаш къамаьлаш дир СССР унахцIено лораяра министра Б. В. Петровске, летчика-космонавта Советски Союза Турпала А. А. Леонова, кхычар.

Сайрийнара заседани чакхйоаллаш чIоагIа дездаь болх беча, юртарча, Iилман, творчески, эскара кагирхой викалашта дIаделар комсомола дезагIа дола совгIат — ВЛКСМ Сийлахьа знак къахьегаме, Iилме, искусстве доккхий толамаш дахарах, вай Даьхен сийлахьа доазонаш лорадеча къонахчали турпалали гойтарах, кагирхошта коммунистически кхетам луш хьинаре болх барах.

3-ча феврале ший болх дIахо а бу пленумо.

Октябрь 50-гIа шу

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДЕРГДА

Пятилетка хьалхарча шера Грозненски шурий совхозе 7967 гектара тIа дIайийнача гурахьа ювча культурай хIара гектара тIара 21 центнер кIа, 24,5 центнер мукх чуийцар. Паччахьалкхенга 7320 тонн ялат дехкар совхозо.

Укх шера 16238 гектар оахам деш лаьтта да совхозе. Цу лаьттах 8866 гектара тIа гурахьа дув ялаташ дIадийнад: 4799 гектар кIа, 2 эзар гектар мукх, иштта кхыйола культураш.

Укх юбилейни шера еррига агромероприятеш ший ханнахьеи дикеи чакхъяхарца, органически минеральни удобренеш дукхагIа кийчъяра чотах, уж кхашка дIаозара балхаш дика чакхдахарах ка болча ялатий хIара гектара хьувкъам дIадахача шерачул цаI, цаI-ах центнер лахагIа хилийта лерхI совхоза кхаш леладераша. Из бахьан долаш ка бола культураш кхеярга дIадодар 27,6 эзар сом кходе йиш хургья.

Уж декхараш кхоачашдара къовсам боаржабаьб совхоза кхаш леладераша дIадахача шера кхебаь хьувкъам чуийца боаллаше а. Гурахьа юв культураш дIае 2650 гектар лаьтта кийчдир полупара хьисане, дикагIа йола предшественникаш дIайийна хинна лаьтта къоасталаь цхьоалагIчеи шоллагIчеи классал лохагIа доацаш сортовой фу дIаделлар.

УрагIеи пхорагIеи дувш дIалийра ялат 4 эзар гектара тIа, хIаьта 2150 гектара тIа гурахьа юв культураш дIаювше а хIара гектара тIа 50 килограмм а тоссаш гранулированни суперфосфат тессар.

Укх шера 416 гектара тIа эггара хьалха дIалийнал совхозе «Красноармейская-6» яхача фух дола йокъал латтача районашка дика хьахула кIа.

1967 шера 8 эзар центнер цу фух дола кIа чудакхьаргда совхозо. Боахаме дIайийначул тIехьагIа республика кхыча боахамашта дала а тарлургда.

Гурахьа юв культураш дIайийна яьначул тIехьагIа а сецац ялат лукхагIа кхедара лоаттабу къовсам. Цхьайолча участкаш тIа кольчати катокашца прикатка яьй, гурахьа дIадийна ялат тIададара из дIахо дегIадара тIахьожам лоаттабу. ХIаьта ялат кIезигагIа тIадаьннача участкашка суперфосфат тоссаш подкормка ю хIара гектара тIа 18—22 килограм а кхоачийташ.

Кхашка минеральни удобренеш товсаш авиаце дика новкъостал ду. Нов. В. Шнейрера кулгаллеча экипажа дIадахача шера декабрь бетта кхоалагIча декаде 870 гектара тIа дIайийначa гурахьа ювча культураштa подкормка йир. Уж балхаш хIанз а тIехь деш да. Минеральни удобренешца хIанале подкормка яьй 1700 гектара тIа.

Тха совхоза доалахьа 500 тонн аммиачни селитра я хIанз. Хаоттама хьалаш кIезиг-дукха тоалушше а гурахьа ювча культурашта аммиачни селитраца подкормка е долалургда тхо.

Боккха теркам тIабохийт оаха кхаш хьаьдара деча балхашта механизаци яра. Иштта, самолеташта, удобренеш тIайоттаргйолаш стогометатель эргаьккха тоайир механизатораша. Ер кхоалагIа шу да цу тIа нов. Сулейманов хадданза болх беш вола. Из агрегат балха юкъе йоалаяро йиш хилийтай хьалха минеральни удобренеш тIайоттача болх беш хинна вийтта грузчик цу балхах мукъаваккха.

Гурахьа юв культураш дика хьахиннай, хIаьта вегетационни масса а дукха Iайний кхашка. Из бахьан долаш бIаьстан юхьерча кхашкарча балхашта юкъе дукхагIа теркам тIабахийта безаргба маккхаш дахара. Из агромероприяти боагIача тайпара теркам тIабахийта кхоачашъяро йиш хулийтаргья гурахьа ювча культурай хьувкъам лакхбе.

ХIанз механизатораштa хьалхашка латтар халеи бехктохамеи декхар да. ЙоагIача тайпара кийчо е еза хьатIайоагIача бIаьстанна.

П. АГАПОВ,
Грозненски шурий совхоза керттера агроном.

КАРАГIДАЬННАЧО ДОГ ГIОЗДОАХ

Соахка цхьоалагIча апреле денз планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка болх беш я «Старогрознефть» мехкдаьтта-промысловн управлене йоккха коллектив. КъаьнагIчарох йолча мехкдаьтта района къахьегамхоша толамца кхоачашйир пятилетка хьалхарча шера задани.

Планированеи экономически стимулированеи керда системеи социалистически промышленна предприятех йола керда положени балха юкъейихьачул тIехьагIа лакхбелар кулгалхойи партийни болхлойи бенна ца Iеш берригача къахьегамхой а болх лакхача боарам тIа дIабахьарах бола бехктохкам. ХIара бригаде, цехе, участке тоаделар производственни фондех дика пайда эцара гIулакх, чIоагIбелар къахьегам кIезигагIа дIа а бохийташ дукхагIа мехкдаьттеи гази даккхара тIехьа лоаттабу къовсам, хIара денна итогаш а еш боахама расчет лелайир ерригача балха участкашка.

Производствана болхлой материальни безам тIаозар толамаш дахара йола йоккха торо йолга гучадаьлар. Планага диллача 8 процент лакхдала дезар болхлой алапи, хIаьта из лакхделар 10,4 процент. Къаьстта болхлой теркам тIаувзаш дар управлене шера толамашка хьежжа алапена тIатохаш дола ахча.

Кердача системах болх бе доладалалехьа оаха лерхIаш дар шера долча алапе фонда 3,33 процент хулаш дола 70 эзар сом ахча шера итогаш ечахана болхлошта дIадекъа. ХIаьта мехкдаьттахоша хьинар айдаь къахьегарах шера задани ханал хьалха кхоачашйир. Товарни продукцена реализаци ярах 635 эзар сом пайда бир планал совгIа, производства рентабельность лакхъяьй 24,7 процент планах 23,9 процент хила езача. Цудухьа хьалха дала лерхIаш хиннача 70 эзар сома тIакхийтар кхы а 30 эзар сом. Иштта, шера итогех болхлошта, инженерашта, техникашта, гIулакхерча наха вознаграждене на бIаь эзар сом делар.

Мишта дIанийсдир из ахча болхлошта?

Шера итогех луш йола премеш хьожайир даьккхача алапеги цахаддаш «Старогрознефть» управлене болх баьча ханаги хьежжа. Промыслашкеи цехашкеи вIашагIъехкай болхлой бокъонца йола балха стаж тохкаш йола комиссеш. Мехкдаьтта управлене вIашагIъеллай центральни комисси. Цу комиссе юкъебоагIа: цеха начальник е промысла заведующи, воккхагIа вола бухгалтер, нормироване инженери профсоюзни организацера цхьа саги. Управлене чIоагIъяьча положене маяххара шера итогаш бахьан луш йола вознаграждени шерал кIезигагIа болх баьча къахьегамхочоа лац, шерал совгIа болх баьраштa цахаддаш цар болх баьча балха стажага хьежжа лу ахча. Иштта цхьа шуи цхьа бутти ба Астемиров Хьасана «Старогрознефть» управлене болх бу. Ийс бетта цо ийца алапи 743 сом да, хIаьта шера итогех енна вознаграждени я 34 соми 71 кепиги. Цахаддаш болх баь стаж кхаь шерал лакхагIа йолча болхлошта тIатох шера итогех луш йола вознаграждени. Лаьттан кIала ремонт еш волча оператора Мельник Юрий Петровича управлене болх бу кхо шуи кхо бутти ба. Ийс бетта цо ийцал 1491 сом, цу тIагIолла енна вознаграждени а я лакха — 87 соми 09 кепиг. Ю. П. Мельник санна йиълагIа разряд а йолаш лаьттан кIал скважинашта ремонт ю оператор ва Романцов Геннадий Михайлович. Цо санна 1491 сом да цун ийс бетта алапи, бакъда управлене хадданза цо болх бу кхойтта шуи ши бутти баьннаб. Цудухьа балха разрядах а ийца алапи а цхьатара дале а Романцевна шера итогех енна вознаграждени дукха лакхагIа я — 121 соми 90 кепиги. Кхетаде хала дац болхлой дIа-юха ухаш хувцабаларах производстве нийслуш хинна дукха кхоачамбоацараш дIадахара на мел лоархIаме да. ХIара болхлочун безам ба вознаграждени эца, хIаьта цо цхьан метте болх дукхагIа ме бу вознаграждени лакхагIа ма хулий.

Цхьакха а лоархIаме пайда боал вознаграждени ялара положенех. Цо Iоткъам бу балха хьа ца ухаш, тIехьбувлаш, дисциплина, кхерамзлеи техника телхаераштa. Оттаяьча положенех цу тайпара хIама гучадаьннача сага вознаграждени ягIац. Иштта укх шера вознаграждени ца луш бисар электромонтер Н. Богданов, оператор А. Дудошкин, мастер И. Сергеев, кхыбараш.

Шера даьхача толамех вознаграждени ялара положени лоархIаме исторически документ да. Чура резерваш гучаяхара йоккхий торонаш хьаелл цо, производственни къахьегамеи дисциплина чIоагIъяра тIаерзаяь а цун кертера положенеш. Управлене къахьегамхой болх зийначунна гучаяргда шоай декхараш кхоачашдара наха цIенхашттагIа терко елга, оборудованех а механизмаех а биззагIа пайда эца гIертилга, геолого-технически мероприятеш балха юкъекхухьаш дукхагIа къахьегилга. Цудухьа пятилетка хьалхарча шера 52,3 процент лакхъеннай къахьегама овсарле, кхо бIаь эзар сомал совгIа ахча кхоадаьд продукцега дIадодар лохдарах. Цу тайпара лакха хьокхамаш хьалха даьхад управлене коллективо.

Вай республике Октябра юбилейна сийленца вакъабахара яхь дIайолаяьраш ба «Старогрознефта» мехкдаьттахой. Кердача экономически реформа кхы а доккхагIа толамаш доахийтаргда коллективага. Укх шера 2,2-зза лакхлургья мехкдаьтта даккхара объем, хьаелларгья керда мехкдаьтта доалла моттигаш.

А. ЗУБОВ,
«Старогрознефть» НПУ къахьегамеи алапеи отдела начальник.

ДОАГIАШ ДЕННА СОВГIАТ

Дукха ба вай республике шоай балха тIа доккхий толамаш даьха доярокаш. Цхьабакъда цар массане къахьегама никъ хIаране ши-ший ба. Ший тайпара белгало йолаш ба Урус-Мартана районе Мичурина цIерахча совхоза III-ча отделенерча ферма доярка Адуева Аламата никъ а. Къонача доряркаех яц Аламат. 40 шу совгIа ха яьнна кхалсаг я из. Дай-мехка тIом чакхбаьннача шера къахьега йоалаелар Аламат. Цул зIамагIа дукха берaш дар АдуевгIар дезале. Да цамогаш улла дукха ха яр. Нанеи йоIи колхоза ферме балха болх. Цигара дIаболабелар Аламата къахьегама никъ. ЦIимхаро дувц цо ше кхийначa ханах а лайнача халонех а.

...Шаккха божа беттанза яр Аламат ферме балха йодаш. Цудухьа юкхьанца божа баланзар цунга. Шура лелош йола флягаш юлилга, уж дIаюха кхухьалга, хьайбашта эшаш дола Iунал делга — из бар цо баь чоалхане боаца болх. Бакъда, цо ше деш дола гIулакх, мичча бесса из дале а, боккхача лоархIамца кхоачашдора. Доккхеи зIамигеи да аьнна доацаш, моллагIа шийна тIадилла гIулакх цIена кхоачашде гIертар из.

Аламата дика довзар ше гIулакх деш дола хьайбаш, масса а Iатта оамалаш йовзар, цудухьа цун таро хулар уж хьайбаш кхабара а Iалашдара а гIулакхаш дика кхоачашде. Доярка болх Аламат бовза гIерташ а безаш а йолга дIахайра кхыча доярокашта, хIаьта из хьинар долаш а шийна тIадилла декхар дика кхоачашдеш а хиларца массанена езаелар.

Цкъа цхьан бIаьсти колхоза ферме детташ дола доахан дукха хилар бахьан долаш дояркаш ца тоъаш моттиг нийсъелар. Ферма кулгалхошта эггара хьалха дагаера Адуева. Дояркашца лагабувла болабелар уж. Дояркаша шеко а йоацаш могалир Аламат доярокай балха хьожаелга. Доярка болх безаш я из, — йоахар цар, — дукха ха я цо из болх Iомабу. Дояркаш раьза хиларца Аламат доярка балха хьожаелга могадир.

Юххьанца чIоагIа хала дар Аламата. Цун кулгаш доахан детта даланза дар, хIаьта цхьадола доахан во оамал йолаш, ца деттийташ, деташ нийслора. Хийла Аламата бIаргех хи тIадаьмаш легийтар цар. Бакъда, йоI къарлацар. ДукхагIа йола ха ше деттача доаханца дIахьора цо. ХIара Iатта оамал ейзар. Хьайбашта а езаелар шоашта Iунал деш йола доярка. Массехк шу далале совхозе а районе а дика доярка я яхаш ювца йолаелар Аламат. Цун цIи совхоза сийлен Доска тIара Iойоалаш яцар. Дуккхазза дакъа лаьцар цо районе а областе а хиннача доярокай совещанешка. Каст-каста колхоза кулгалхоша баркал оалаш а ахчан совгIаташца а белгалбаха болабелар Аламата болх...

ДIаухар шераш, ди тIехьа совйоалар опыт, лакхйора хьайбай продуктивность. Районе шийца яхь лаьца божа беттара говзал лакхагIа хиннача дояркашта тIехьакхийна ца Iеш, царел дикка хьалхаяла йолаелар Адуева.

1958 шера йоккха балха опыт а Iоаяь, итташ сийлен грамоташ а йолаш Казахстанера цIаера Аламат ше яьча Урус-Мартане. БIарг маккхоачадаш да Мичурина цIерахча совхоза лаьтташ. Шерра-шера чIоагIа хьийкъа ялат, баьца даараш, сом чубахь укхаза юртбоахама къахьегамхоша. Укхаза дика хул кIа, кен, мукх, Iажаш, комсаш иштта кхыйола юртбоахама культураш. ДикагIа долча хьайбаех йизза я совхоза фермаш а. Цу совхоза III-гIча отделене ферма кулгалхоша гIалбаха балха дIайийцар Алуева Аламат.

Республике дикагIа болча доярокай цIерашта юкъе хьалхарча мугIарех латт хIанз Аламата цIи. Шерагара шерага лакхлу цун балха толамаш. ДIадахача шера ше беттача 20 Iаттах хIаранегара шера план 1400 килограмм йолаш 2624 килограмм шура яьккхай цо. Дика мах баьб Даьхено цун сийлен къахьегама гIулакхий. Хьайбай продукци йоаккхача балха лакха толамаш дахарах Къахьегама Цеча байракха орден еннай Адуевайна. ХIаьта иштта цунна хетадаь плакат аралаьккха лаьрхIад районе.

— Аламат башха дика болхло я, из дукха еза массанена а, — яхаш дувц отделене управляюще, — ше цIаена массехк ди далалехьа тха ферме балха ера из. Ше балха енача хьалхарча деношка дена шийгара хьокхам гойташ, балха толамаш доахаш хьайоагIа из.

Шийна карагIдаьнначох кхоачам бац Адуевас, укх шера цо дош деннад хIара Iаттагара 2500 килограмм шура яккха. Цхьабакъда, ший социалистически декхараш кхоачашдарал совгIа хIара беттача Iаттагара 2800 килограмм шура яккха дага я из. Ше денна дош цо сийленца кхоачашдергхилар холу хIанзза а. 26 январага кхоачаш ше лелабеча 18 Iаттагара 1850 килограмм шура яьккхай цо.

Иштта толамаш даха цунна карагIдоал цкъа-дале балха опыт хиларах, шозлагIа-дале доярка говзал дукха езарах. Советски наха дукхагIа шурен дулхи ле аьнна дола хьайбаш лелалерхошта парте хьалхашка отталаь декхар кхоачашдара беррига ший ниа тIабахийта къахьег Аламата.

Ах бийса яьннача хана мерзача набарах яьле, шоргтига, бераш сома ца доахаш хьал а гIетте, хIамаш тIа а йийхе ферме доахан детта а царна керда доакъар дилла а арайоал Аламат. Ший балха керттердар лоархI цо доаханна хан-ханнахьа хIама диллар уж цIена леладар, хан-ханнахьа кхы эша гIулакх дар, тIадам юхе ца буташ цIенъяь еррига шура хIара Iаттагара Iояккхар. Иштта лоархIаме лерхI цо ферме денна распорядок лелаар. Уж дерригa гIулакхаш лерттIа лоаттaлу Аламата доаханна.

Доахан Iангара дахар ший эггара бехктохкамегIа ха йолга дика кхетаду цо. Цудухьа къаьстта дика гIулакх ду цо хьайбашта хIанз. Доахан кхоабача хана къаьстта лоархIаме да йоах цо каст-каста доакъар дехкар. ТIаккха хIама юхе ца дуташ деррига доакъар дуъ хьайбаша, доакъара кхомбе вIаштIехьдоал, ахкан хана дийнахьара распорядок хувца еза. Белгалъяьча хана доаханга хIама даийта, салаIийта деза. ЧIоагIа лоархIаме да. — йоах Аламата, — хIара Iатта деш дола гIулакх ханнахьа дар.

Къаьстта хьож из духхьашка дахкача доаханга. Цар шамараш хье йолалу из уж дахкалехьа цхьа-ши бутт хьалха. Массаж яро дикагIа доладолийт шамар чура цIий, шурий пхьанаш дегIадоаладара хьалаш хьахулийт. Бахка иттех ди дисача ца хьувш бита беза шиъ.

ХьалхагIа шурийна дикагIа дола доахан детт Алуевас. АргIагIа доахан деттилга пайлане метод я. Доахан шоаш Iам цунга.

Цхьабола дояркаш етт човхамца оамал тIа боалабе гIерташ хул. Из геттара во, могаду Аламата. Хоза хьастарца оамал тIа доалалу цо доахан.

Иштта лоархIаме да дояркаш кIезигагIа хувцалуш хилар. Цу гIулакхо торо хулийт шура дукхагIа яккха. Цамогаш йоллаше а метта тIара гIатте доахан детта йоагIа Аламат. Кхыча дояркашка деттийтац цо ше леладеш дола доахан.

Ала дезаш да Адуева Аламат ше дика доярка хинна ца Iеш, шийгара говзал кхычарна камаьрша дIалуш, керда дояркаш кхебеш хьайоагIаш хилар. Дукха совхозера мехкарий Iомабаьб цо доахан детта. Къахьегамо нийсача новкъа яьккхай Адуева.

М. АЛЬДИЕВ,
С. ШАДИЕВ.

Дика яхь я Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода шин установка коллективашта юкъе яьржар. Коммунистически къахьегама № 8 йолча установка технологаш яхье баьнаб № 9 йолча установка коллективаца Октябра юбилейна сийленца накъабахара.

Доккхал де йиш йолаш ба уж: доагор арахецара бетта задани кхоачашъяьй ткъаь цхьалагIча январе, 105 процент кхоачашъяьй белал чакхъяккхара план а.

СУРТА ТIА: № 8 йолча установка оператор Ноздренко Иван Захаровичи оператора гIоноча Шевченко Надежда Михайловнаи арахецача продукце дикалга хьожаш ба.

И. Плиева сурт.

КЪОНАБАРИЙ ОАГIУВ

ТХА ХЬИНАР ХЬОНА, ДАЬХЕ!

Кагирхошта—коммунистически КХЕТАМ

Вай кагирхоех, берригача советски нахах санна, йоаллаш я патриотизм, идейни дог тийша хилар, эздий гIулакхаш, лакхара политически активность.

Комсомола XV съездо комсомольски организацешкара дIадийхад тIема - патриотически уйланца кагирхой хьалкхебара болх дIахо тоабар, советски халкъа турпалерча традицешта масса а оагIорахьара пропаганда яр, кагирхой СССР ТIема Низашцара безам совбаккхар, Даьхе лорае кийча хилара уйланца уж кхебар.

Кагирхой тIема - патриотически уйланца хьалкхебара берригача балха ларде улл тIакхувш йоагIача тIехьенна цу хьакъехьара ленински идеяш, КПСС Программа положенеш, КПСС XXIII-ча съезда решенеш кIоаргга дIайовзийтилга.

Фашистски Германел котдаьнна 20 шу дизара сийна Советски ТIема Низашка тIема сийлен эстафета дIахьош дуккхача къонача патриотех тIемен политически кийчон отличникаш хилар, Iомайир шолха специальносташ.

Белгалбоалаш денал гойтарах вай республикера дуккха а комсомольцаш ВЛКСМ ЦК сийлен Книга тIа бихьаб. Царна ва ший тIехха тIум украински кхалсаг лечара кIалхара яккха дIаенна Дидигов Махьмад. Цо из дир шевалар е ах астагIа волаш висар кхерам боллаше а. Тха районни комсомольски организаце хьалкхеваьча Махьмада карагIдаьнна из турпала гIулакх хьокхам а хинна дIаэттад района берригача кагирхошта.

КПСС XXIII-ча съезда хетаяь района кагирхошта вIашагIъелла сайре йолаш Дидигов Махьмада белгалдаьккхар из гIулакх шийна карагIдалийтар ленински комсомол, шийна цо бенна кхетам хилар.

1966 шера районе болх беш яр тIема - патриотически знанешта пропаганда еш йола комисси. Цу комиссена юкъе бар граждански Сийлахь-боккхача Даьхени тIемашка дакъа лоацаш хиннараш, Советски эскара хIанзара тIемахой.

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 50 шу дизарей В. И. Ленин ваь 100 шу дизарей денош гарга гIертарпа дувзаденна холуш айденнад вай халкъа революционни, тIема, къахьегама традицешта пропаганда елга. Общественни хьисапе вIашагIъехкаш я музейш, выставкаш, цIи хезача наьха галереш, чакхйоах сайренаш, походаш ю.

Сакъердаме чакхдаьлар 20—30 шерашка хиннача комсомольцашца кагирхой вIашагIкхетар. Из хетадаь дар Советски Iаьдала 50 шу дизарай В. И. Ленин ваь 100 шу дизарай. Цу сарахьа цига къамаьлаш дир дуккхача къаьнача коммунисташа, тIемен къахьегамен ветеранаша.

ХIанз комсомола райкомо культура отделаца цхьана кийчъеш я «ДIаязве со комсомоле» яхача темах сайре. Цига оаха хьех районе мел вола призывник.

Кагирхой тIема - патриотически уйланца хьалкхебара башха дика, сакъердаме мероприятеш ю дуккхача комсомольски организацеша. Масала «электроинструмент» яхача заводе, Наьсарен юкъерча школе, Экажкъонгий-Юртарча школе, Яндерча юкъерча школе, юртбоахама техникуме. Цу организацешка районерча цIи хезача нахаца кагирхой вIашагIбетталуш сайренаш ю, «огонекаш» вIашагIъехк.

Районерча ерригача школашка хIана яц аьнна вIашагIъехка я тIема сийлен уголокаш цIеноши. Хоза кийчдаь да Экажкъонгий юкъерча школера цIаи комсомольцех - турпалех дувца «Электроинструмент» яхача заводера уголоки.

Тха районе ю призывникий сбораш. Цига докладаш, беседаш еш, къамаьлаш ду партийни, советски, комсомольски болхлоша. Цу собранешка призывникашта совгIаташ тел. Эскаре баха ха йола а каста из ха гарга кхоачаргйола а кагирхой вIашагI а бетташ тайп-тайпара спортивни мероприятеш ю районе. ДIадахача шера призывникашта юкъе йир спартакиада. Цига ловзаеш яр ВЛКСМ райкома кубок. БIарчча шера дуккха а собранеши митингаши яьй Советски Эскаре болха кагирхой накъьбоахаш. Эскаре болхарашта предприятей, стройкай, совхозий коллективашкара совгIаташ тийлар, хьехамаш дора даьхен тIема низашка гIулакх де болхараш.

Тха района ерригача юкъерча школашка вIашагIа а ехка болх беш я «ГЗР» значкисташ кийчбеш йола пункташ. Уж тайпа дешара пункташ болх беш я «Электроинструмент» яхача заводе, юртбоахама техникуме. Алхха дIадахача 1966 шера тха районе кийчваьв 150 гаргга «ГЗР» значкист.

ДОСААФ ерригача коллективашка кагийнахи мехкарийи тIема - технически знанеш Iомаярал совгIа низ болаш, кадай, халонна духьал отта могаш бола спортсменаш хила гIерт.

Цхьан шера сийлахь - боккхача Октябра 50 шу дизара сийна спорта технически тайпай 120 стрелковий, автомобильнии, мотоциклетнии яхьаш яьй юккъьанцарча организацешка, 3400 совгIа сага дакъа а лоацаш.

ХIанз «ГЗР» комплексах районе дешаш ва 534 кагирхо.

ВЛКСМ XV съезда решенеш вахаре кхоачашъеш района комсомольски организацеша воскресникаш а деш хьалъяьй спортивни площадкаш, стадионаш.

Масала, «Октябра 40 шу» яхача совхоза комсомольцашеи кагирхошей совхоза центральни усальбана юхе спортплощадка йиллай, райцентре спортплощадка йиллай «Электроинструмент» яхача завода, ГПТУ-14 кагирхоша а.

ВЛКСМ райкома пахадлаш тIахьожам лоаттабу Эскаре болха кагирхой масса а оагIорахьара кийчбенна хилийтара. Гайоне вIашагIдехк тIема сийлен моттигашка тайп-тайпара походаш елга. СурхотIарча, Экажкъонгий - Юртарча школай дешархоша походаш йир цу юртий исторически моттигашка гIолла.

ВЛКСМ райкомо лаьрххIа оттаьча маршрутах соахка аьхки тха школай лакхерча классашка деша даIа бераш хилар Нохч - ГIалгIайчен, Къилбаседа - ХIирий, Грузе исторически моттигашка.

Кагирхой Советски патриотизмаи социалистически Даьхе лорае даим кийча хиларен уйланца хьалкхебар духьа шерра пайда эц лекцеех, беседех, докладех. Лекцеш ешаш дукхагIа йолча хана лектораша пайда эц пропаганда технически средствах. Лекцеш ешаш лектораша дувц хьалхарча пятилеткашка кагийча нахеи мехкарашеи даьхача къахьегама толамех, Сийлахь - боккха Даьхен тIом болча хана цар гойтача майралах, тIом баьнначул тIехьагIа царна карагIдийннача турпалерча гIулакхех.

Комсомольски организацешта бицлац Эскаре гIулакх де баха шоай новкъостий. Цар йоакхо ю цIен гаьна болаш салтий шоаш Эскаре бахалехьа болх беш хиннача коллектива цхьа дакъа шоаш болга ховш хилара. ТIемахошца бувзам лоаттабу, цар дезала йоакхо ю.

Комсомольцаши пионераши Эскаре бахарий дай-ноаной болча а ухаш царна боахам лелабе гIо ду. Цу деригнеша а дика влияни ю Эскаре гIулакх де бахараште а, баха кийчлураште а.

Комсомольски кхыча общественни организацей декхар да кагирхой тIема - патриотически уйланца хьалкхебара балха тайп - тайпарча ерригача методехи формаехи пайда эца.

ЛоархIаме да из болх цахалдаш дIабахьар, кагирхошца беча балха юкъе массаз а бокъонца йола романтикеи пафоси хулга Iалашдар.

Кагирхоша кIоаргга кхетаде деза шоай Даьхе лорае даим кийча хилара сийле йолаш хIама доацилга.

Ю. АРАПИЕВ,
ВЛКСМ Наьсарен райкома хьалхара секретарь.

Толамца кхоачашъяьй январь бетта задани соттаяь мебель еча фабрика коллективо. Итташ эзараш сома маьха продукци арахийцай цар планал совгIа. Из да бахача наьха цIеношка дика, хоза гIандаш, истолаш дукхагIа хургдолга.

Дукха ба фабрике шоай декхараш тIеххоачашдеш бола нах. Царех цаI ва укх сурта тIара Чадаев Рамзан. Столяра Чадаева балха дикал лакха а йолаш 125 процент кхоачашъю ший производственни нормаш, хьинаре дакъа лоац общественни вахара юкъе. Балха хьалаш, продукце дикал тоаяра хадданза керда наькъаш лохаш ва новатор Чадаев Рамзан. Цу даькъе цун дика ка а яьннай.

И. Плиева сурт.

КОМСОМОЛЬСКИ СЕРДАЛ

Кирова цIерахча колхоза клуба юхе гIолла тIехбувлараш цу чу лекхача ашараша тIаувз. Нагахь мара ца гуллуча тайпара дукха гIозбаьнна нах ба укхаза тахан гулбеннараш. Комсомольцаша тахан духхьашха хьийхаб «комсомольски огонек» яха безаме цIераш техкача истолилгашта хьалхашка Iоховша хьаьший.

Зала чу хьийха баьхкача хьашашта юкъе ба къаьна коммунисташ, колхоза ветеранаш, Граждански а Даймехка а тIемай доакъашхой. Братирский Михаила — колхоза комсомольски организаце секретара гулбеннарашка дIабовзийт хьоашалгIа баьхка къаьна коммунисташ, Дай-мехка а Граждански а тIемай ветеранаш.

Лекха йолалу доттагIала вальс, хIаьта зала чу халхараш а. долалу. Цул тIехьагIа долалу гIулакха къамаьлаш а.

Эггара хьалха дош лу колхоза председатела Николай Григорьевич Наумовна. Цо кагирхошта дувц колхозни строй дегIаахарахи шоай колхоза перспективаехи лаьпа а колхозо Советски Iаьдала 50-гIа шу дизара мишта накъаяха лаьрхIад а.

Колхозо лаьрхIад коа тIарча оалхазарий механизированни корпус хьал а яь, эксплуатаце дIаяла. Гаьнна аттача баргба дояркай къахьегам. ХьалъергIйолаш я кхашкара культурни станаш. Оратора дIахо дувц колхозе укх тIеххьарча хана образоване боарам гаьнна лакхбенна хилар. Колхозе болх беш дукха ба лакхера, йиза йоаца лакхера, юкъера специальни образованеш йола нах.

Берригача гулбеннараша «Тревожпи молодость» яха илли оал.

Къамаьл де дош дех юртсовета председатела Александр Игнатьевич Федотова. Цо дийцар станица хьалха мишта яр а укх тIеххьарча хана цун малагIа хувцамаш хиннад а. Белгалдаьхар вахара дикагIа аьттув хургболча тайпара станица дIахо кийчъяра хьакъехьара хьалхашка латта декхараш.

ДIахо сцена тIа гучайоал Тонкогубова Лидия. Цо «Володенька», «Лешенька» яха иллеш даьхар. ХIаьта Пахомова Верас «Белые медведицы» яха илли аьлар.

Колхоз юххьанца вIашагIъеллача хана хинна шийна дагалоагIараш лувцаш къамаьл дир колхоза ветерана Матрена Ивановна Серобабинас.

ТIаккха комсомольцаша дика оаз а йоагIаш аьлар «Комсомольцы двадцатых годов» яха илли. Комариста Валентинас «Женщины» яхача кинофильма тIара илли аьлар. Колхозни электромонтера Вдовыдчено Ильяс даьккхар «Ридна маты моя» яха украински илли, хIаьта цунна хьалхара приз а кхоачайир. Нанаси йоIои Свиридовгiар даьккхар «Простая история» яхача кинофильма тIара илли. ТIаккха сцена тIа гучавоал «Хьо сонца» яха илли даьккха Московски пачхьалкхен университета студент Владимир Федоров.

Иллеел тIехьагIа халхараш доладелар. Колхоза клуба художника Евгения Ивановна Демиденкос гулбеннараш тIахьех совгIат а дилла деча халхараштa юкъе дакъа лацара. «Лезгинка» яха халхар дарах хьалхара совгIат даьккхар юрта Совета председатела Александр Игнатьевич Федорова.

Комсомольски организаце секретара Михаил Братирске Iойийшар шоаш балхаш тIа хиларах эггара хьалхарча «Огонеке» дакъа лаца йиш йоацаш бисача комсомольцаша цунга моаршал хоатташ яйта телеграмма.

Ш. САРАЛИЕВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома секретарь.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 4 февраль, 1967 шу.

Дукха кагирхой баьхкар соахка Грозненски ремонтно-механически заводе. Дика тIаййцар уж боккхагIа болча новкъосташа. Тайп-тайпара говзалаш Iомае болабелар уж царна.

Заводе дикагIа болча болхлошта юкъе ва Багашев Ахьмада Увайс. Из ва коммунистически къахьегама ударник. ЦаI ах шиъ норма кхоачашъю цо хIара денна. Заводе ше болх беча ворхI шера дуккхача кагирхошта Iомаяьй цо токара говзал. ХIанз цунца Iомалуш ва Советски Эскарера цIавена зIамига саг Скудин Валерий Александрович.

Сурта тIа: Багашев Увайси цо Iомавеш вола Скудин Валерийи.

И. Плиева сурт.

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

Ачхой-Мартановски районе дIадоладеннад комсомольски документаш хувцилга. Юххьанцарча комсомольски организацешка чакхдаьннад учетни карточкашка хьажар. Из болх беш гучадаьнна цхьадола кхоачамбоацараш дIадаьхар.

«Лермонтовский» совхоза центральни усальба, цхьоалагIча отделене, «Самашкинский» совхоза центральни усальба, 3-чеи 5-чеи отделеней иштта дукхагIа йолча школай юххьанцара комсомольски организацеш бокъонца кийчъеннай комсомольски документаш хувцара. Цар ханнахьа чакхдаьккхар документаш нийса дий хьожилга, документаш хувцара хетаяь дIакъайла комсомольски собранеш йир. Цу собранешка чIоагIа критика йир дисциплина телхаеча, комсомольски вахаре хьинаре дакъа ца лоацача комсомольцашта. Къаьстта . дика чакхъяьлар собранеш Ачхой-Мартановски юкъерча школе, иштта кхычахьа. Собране хIара комсомольца характеристика елар, мах бир цох доахкача политически а моральни а гIулакхий. Комсомольцаша дукхьала дIадийцар шоай новкъостех доахка гIалаташ, гуччахьа дийцар шоай болх цар мишта бу, общественни гIулакхаш кхоачаш мишта ду. Общественни болх ца бечарна тIадиллар из белга.

Кхоачамбоацарех лархIа дезаш за цхьабола комсомольцаш кхычахьа дIаболхаш хилча учетера дIа а ца боалаш, шоай адресаш а ца дуташ дIаухилга. Уж лохаш дукха ха йоае езаш хул. Дуккхача комсомольски организацешка берригаш а хIана бац аьнна комсомольцаш сурташ дахийта баьнаб, хIаьта комсомольски документаш хувцилга дика дIа а доладаьд.

Х. А. ИБРАГИМОВ,
ВЛКСМ Ачхой-Мартановски райкома деша багIача кагирхой отдела заведующи.

ПОРЯДОК ЛОРАЕРАШ

Уциев Абомуслим дог цхьалха, эхь-эздел а долаш, гIулакхаца вола зIамига саг ва. Милице гIулакхе вера из комсомольски путевкагIа. Цунах мугIарера милиционер хилар. Салайча гIоне бийса тIехьаяххалца чоалхане еце а геттара чIоагIа бехктокхаме йолча ший вахте хулар из. Постовой ше волча участкера Iаьдала викал ва, сатем лорабелга теша а тийша пунга дIаденнача халкъа бIарг а лерг а да. Из долла а хIама бIаргагуш, долла а хIама хозаш хила веза, хIаьта цкъаза бехктокхам бола гIулакхаш ше чакхдаха а деза цо.

ХIаьта Абомуслима мишта дора шийна тIадилла гIулакх? Дика дора. Цунна дола дика тешал да Старопромысловски района халагIча йолча участкаех цаI — Катаяма цIерах йола поселок теша а тийша цунга дIаялар а.

Керда хьожаваьча участкови уполномоченне ший болх дIаболабир кIал цхьаккха а хIама доацача моттиге. Пун кхычеттел кабинет а яцар, хIаьта халкъа дружина ца хилар-м ше ма дий. Кердача участкови уполномоченна новкъостал дир гIулакха боккхагIа болча ший новкъосташа. Цар новкъосталца цунна кабинета а халкъа дружина штаба а эша цIенош делар.

Ди а бийса а ца къовсаш, поселке баха нах бовзаш вар участкови. ХIаьта цхьа бутт баьннача гIолла юххьанцара кхо новкъост хилар Абомуслима. Уж бар пенсионер Кобзырев, ГАП-2 контролер Межиев, «Союзпечата» болхло йола Ковалева. Царна дика довзар поселкера хьал, хIаьта цар новкъосталца участкови уполномоченне цIеной комитеташца, квартальни уполномоченнешца, новкъостий сулашца айхха бувзам а оттабир.

ДегIа-кепа тоавенна волча массехк хулигана ше маварра вайзар участкови, тIаккха цар кхета а дир цунца бегаш тарлургбоацилга. ХIаьта Абомуслима цхьа ший хьисапагIа, цхьаккхе гIалат а доацаш, къоастадора хIаравар кхетавара фу де деза.

Поселке порядок отташ латтар. ХIанз нийслуш бацар прописка а йоацаш поселке баха кхычахьара тIаиха нах. Поселке керда тIавена хIара саг Абомуслима цу саррахье а ше маварра вовзаш хулар. ХIаьта нагахьа санна зулам даь моттиг нийсъелча бехкебараш дружинникий новкъосталца чехка гуча а бувлар. Иштта хулар цIенхашттара зуламаш даь моттигаш хилча. ХIаьта кагийча къунилгашцарча къовсама гIулакх вIаштIехьа ца доаккхалуш дукха хьувза вийзар участкови уполномоченне.

...Ларека чура конфеташ, печенеш, сигареташ йихьяр. Геофизикий спецавтомашинах радиодеталеш яьхар... Цхьан кхалсага цIагIара ши пара туфлеш лочкъаяьяр...

Цхьанне юха а хабар дера, Херсонски улицагIа № 8 йолча квартирера хIамаш лочкъаяьй, аьнна. Къоаллаьча моттигага хьежаш Абомуслима бIаргаяйр къоастам боллаш холуш йола бера кога лар. «Хьайлахь ма хиннав!» — дагадехачо дух тIа ваьккхар участкови. «Са дружинникаш-м цхьан ларрагIа хьувзаш ма хиннабий!..»

ХIаьта шоай лоIамера Абомуслима гIончашта, боккъалдар аьлча, кора а багIацар зуламхой. Уж ерригача поселке гIолла хьежаш лийнна чакхбаьннабар, цхьабакъда, уж къоалаш даь хилара дегабуам бе йиш йола цхьаккхе а саг коравьвацар царна поселке бахарех. Каялацар участкови уполномоченне ше беча балха а. Юххера а гучадаьлар уж деррига зуламаш леладераш бераш хилар.

Абомуслима керда декхар хьалхашка эттар. Сихха берий актив вIашагIтоха йийзар. «Милице къонача доттагIий» отояд ца хилча лерттIа дIабаха йиш йоацаш бар болх.

Дружинана юкъе вар 17 шу даьнна Дараев Султан. Абомуслима каст-каста бIаргагора Султана дувцача цхьацца хIамаех гулденнада бераштa дуккхаза а зокх бувлаш хилар. ХIаьта цудухьа участкове Султанага хьоа а дир «Милице къонача доттагIий» отряд вIашагIйоллара дош. Цо цунах лочкъаданзар гучадаланза дола зуламаш даьраш кхувш доагIа бераш хиларах ше дегабуам беш волга а. Султана кхетатир шийна тIадиллар лоархIамера гIулакх долга. Цо «Восток» яхача кинотеатра хьалхашка гуллуш хулача берашна хьоашал техар, хIаьта цул тIехьагIа дукха ха йлалехьа ларека чура хIамаш йихьараш малажб а хайр цунна. Даьй-ноаной цецбаьнна бар - шоай бераша цу тайпара гIулакх дарах...

Султана новкъосталца вIашагIъеллар «Милице къонача доттагIий» отряд. Отряда кердача членех волча цхьаннена каста коравир геофизикий автомашинах радиодеталеш яьхар а. Из хиннавар кхувш воагIа кIаьнк Мишурин шийца кхы ший «новкъостий» а болаш. Туфлеш лочкъаяьраш а корабир. Уж хиннабар Коваленко Николайи Чикельдин Владимири. Шоаш лочкъаяь туфлеш тIаьна кIал йоахкача турбашка дIаехка хиннаяр цар.

Кораяиза йисаяр досаафски магнитофон. Из лехаш дукха ха яьккхар бераша. Юххера а цхьа оперативни совещани йолаш гулбеннарех цхьанне аьлар 15 шу даьннача Борьков Сашас кара яь портативни радиоприемник тепчах Хохловца хийца хилар.

— Из фу тепча я? — цецваьлар участкови.

— Спортивни тепча яр из-м...

Талько Сашас Волгин Витеца сахьатах пистолет хийца хиннаяр, хIаьта цо из магнитофонах хуцилга лаьрхIа а хиннадар. Из хиннаяр ДОСААФ-ра яйна магнитофон...

Хала нах ба маIа бераш! Цхьабакъда, нагахьа санна царца барт кхеташ хьо хуле царел дикагIа бола гIончий корабоагIаргбац хьона! Цудухьа селла атта гуча а даьхар поселке даь деррига кагий къоалаш.

Цхьабакъда, из дац къонача доттагIаша участкови уполномочена лоаттаду керттера новкъостал. МоллагIа бале а чхьагIара шуташ а яхьаш поселке баьхкача кагийча нахах бола хоам эггара хьалхагIа бешбараш кIаьнкаш ба... Фунаьхк даьча квартире ваха фусамда хьаьрваьнна хьувзаш хилар а царгара хьалхагIа хов... КIаьнкаша деча хоамех болх дружинникаш, тIаккха юха а каста порядок отт поселке...

Шу даьннад милице лейтенанта Уциев Абомуслима сатеме йоаца участок шийга дIайийцача гIоне. Цу юкъагIа из поселок районе эггара сатемегIа йола моттиг хинна дIа а эттай. Укхаза дерригача шера чухьа мел даь зуламаш гучадаьхад.

Дукха ха йоацаш цхьа ший тайпара цIей дездеш дар дружина штабе. Дружинникаши милице къона доттагIийи милице лейтенанта Уциевна денна совгIат даькъала дувцаш бар. Дика хетар царна общественни порядок лораяра министра шоай участкови совгIат даларца хоаставаь.

М. ЛЫКОВ,
милице капитан.

КЪОНАБАРИЙ ХЬИНАР

Комсомола Шаьла райкоме вIашагIъелла болх беш я кагирхой творчески объединени. Цунна кулгалдеш ва къона коммунист Мадаев Салам. ТОМ-о хIара бетт-бетта заседанеш ю язде болабеннача поэтий произведенеш къестаеш. Атеистически темах лаьца ира стихаш язъю ТОМ-а членаша Головская Ольгас, Магомедова Мариясс, Магомедов Мовладе, кхычар.

Цар произведенеш дика са а къердалуш еш «Знамя коммунизма» яхача районни газета литературни оагIонаш тIа.

Комсомола райкоме иштта вIашагIъелла болх беш я къонача кхалнаха юкъе болх бара комисси. Цун инициативах районе вIашагIделлад «Мехка да» яха журнал. Цу журнала оагIонаш тIа дувц промышленностерчеи юрта боахамерчеи кхалнаьха дикача гIулакхех.

Журнала тIа хиннай эггара хьалха трактористка хиннача Косумова Хьавайх язъь очерк, дикагIа йолча шекара свекла лелаеча звеньевойх, Социалистически Къахьегама Турпалах Муслиева Тамарех дола дувцар. Цул совгIа радиожурнала тIа хул дына духьалара материалаш, журнала оагIонаш тIа шоай произведенеш еш къоначар творчески объединене членаша.

Кхалнаха юкъе болх беча комиссе айхха бувзам лоаттабу юрташкарча кхалнаьха советашца. Комиссе членаша къамаьлаш ду нохчий мехкарашца, цар дагадар хов, деша а болх бе а царна гIо ду. Районерча библиотекана цхьана кхалнаьха комиссе конференцеш яьй атеистически фильмаш а хьокхаш «Ислами вай тахана-ра вахари», «Исламах дола бакъдар» яхача течашта хетаяь. Уж конференцеш яьй боахамий бригадашка.

Цу тайпара массехк беседа яьчул тIехьагIа йиIигаш безам а болаш ВЛКСМ мугIарашка ух. Ди тIехьа дукхагIа хул комсомоле ухараш. Масала, нагахьа санна 1965 шера комсомоле 404 лоаман йоI хьаийцаяле, 1966 шера уж хьаийцай 469.

ХIанз нагтахьа мара моттиг хилац кхенза йола кхалсаг маьре йодаш. Деша яха ха йола цхьа йиIиг яц деша ца ягIаш.

1-ча январе денз доладеннад комсомольски документаш хувцилга. Из боккха политически лоархIам бола мероприяти я. Цудухьа комсомольски организацеша де мел дезар ду хIара комсомолец цох дика дIакхетавара, районни организаце общественни вахара юкъе из чуозара, хIара комсомолец бокъонца вола ленинец хургволаш хьалкхевара.

С. ПАЙХАЕВА,
ВЛКСМ Шаьла райкома секретарь.

ДИКАЧА ТРАДИЦЕШТА—ШЕРРА НИКЪ

Советски кагирхой коммунистически кхетамца кхебара йоккха уйла тIаухийт оаха.

Боккха, пайданера болх чакхбоах кагирхой тIема - патриотически кхетамца кхебара йолча Совето. Цунна керте латт Федор Алексеевич Гречкин — доккхий а чоалханера а хIамаш дайза чакхваьнна саг. Из кагирхой дукхавеза хьаша ва. Къилбаседа Кавказе Советски Iаьдал отталарах лаьца, комсомола исторех а цуи гIулакхех а лаьца цо дувцарашка чIоагIа теркам тIагIойя ладувгI комсомольски документаш хувца баьхкача кагирхоша. Из каст-каста хул медзаводе, ГПТУ-8, района совхозашка, колхозашка.

Комсомольски организацешта доккха новкъостал лоатталу тIемай ветеранаша. Са безам бар царех цхьабарий цIераш яха; уж ба Хмыров Анатолий Дмитриевич, Куразов Татала Хьамид, Алханов Х., Алейников А. Г., Сурмач М. М., дуккха а кхыбараш. Уж города а района а кагирхой болча каст-каста хьоашалгIа хулаш а цар безамца тIайибеш а ба. Кагирхошта цар дувц Советски Iаьдал бахьанерча къовсама сийлахьарча деноех лаьце, Сийлахь - боккхача Октябра коталонаш миштa - лорайир. Цу деррига а кагирхой сакхетам чу кIоаргга лар ют.

Комсомола горкома лекторски группа укх тайпарча темаех йола дуккха а лекцеш кийчъяьй: «Дай-мохк лорабар — Советски Союза гражданина сийрда декхар», «Даьй новкъа, нийсача наькъашка гIолла», «Кийчбе Даьхе лораераш», кхыяраш. Уж а кхыйола а лекцеш еш кагирхой общежитешка, училищашка, школашка, колхозашка, совхозашка.

ХIанз традици а хинна дIаэттад Советски Эскарен ТIема - Форда Флотен гIулакх де ухараш цIей дездара кепе накъабоахилга. Безаме а дегашка дувшаш а хилар цу тайпара накъабоахилга тха локомотивни депо, медзаводе. Партийни, советски, комсомольски организацей кулгалхоша, даьша - ноаноша шоаш накъабахара сайренашка шоашка даь дега тIара, безамера къамаьлаш диц ца луш дукха ха йоаккхаргья хIанз Советски Эскара мугIарашка тешшаме гIулакх деш болча къонача призывникаша. Эскаре гIулакх де болхараш накъабахара хетаьча сайрене ше къамаьл деш тIема ветерана Федор Петрович Братчика аьлар: «ХIанз а хьаэттаиц дерригача тайпаех долча герзех алхха музейй экспонаташта дараш мара юхе ца дитара йола ха. ХIаьта хIанз, империалисташа атомни бомба лестаеча хана, вай тIа а хьехаш, чIоагIача оазагIа вайга деча кхайкарало йоах: «Долле, долле шоай наькъагIа! Шоай даьй моргаш хилалаш!».

Дика гIо ду кинофестиваль санна йолча форма а. Киносетаца цхьана оаха каст-каста чакхйоах тIема фильмай, Советски Iаьдал мишта даьккхад дувцача фильмай фестивалеш.

«Халкъа йицлургьяц турпалерчар сийлахьара цIераш» — тханцига из девиз а йолаш комсомольски собранеш чакхъювл ГПТУ-8, №№ 116, 11, 107 йолча школашка, кхычахьа. ГПТУ-8 дешархоша каст-каста чакхйоах тIемий сийлен моттигашка гIоллара туристски походаш. Училища туризма хьакъехьа республике гIолла хьалхара моттиг а СССР гIолла 7-гIа моттиг а яьккхай. Цу гIулакха дукха къахьнийгад физвоспитаче хьехархочо Межидов Догай Дардаила.

Йиййна яьлар Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема тIеххьара залпаш. Фронте бахача тIемахоех дуккхабараш цIабахканзар. ХIаьта города а района а комсомольски организацеш школашка, предприятешка вIаштIехьа а йоахаш хьаелл тIемай сийлен музеяш. Эггара йIаьхегIа а чулоацам боккхагIа болаш а йола музеш районе меттел, цул арахьа а йовзаш я. Царех я города № 116, 1, 107 йолча школашкаръяраш а Ишхой - Юртовски юкъерча школеръяр а. Уж музеяш яхкара юкъе, цар экспонаташ гулъяра юкъе, экспонаташи стендаши кийчъеш дIаувттаяра юкъе дакъа лувц дешархоша, хьехархоша, дешархой даьша - ноаноша, тIемай ветеранаша. Уж музеяш ювцаш хьоахабанза бита йиш яц №№ 116,1 йолча школай историе хьехархой Михайлова П. С., Ковальковский Б. Т. санна бола инициатораш. Цар шоай хьинарцеи деналцеи шоашта тIехьабовла дог оттийтар дуккхача дешархой.

Соахка ахканарен бIаьстийреи каникулаш йолча деношка, дуккха а дешархой ихар тIемай сийлен моттигашка, хIаьта цар геттара дукхен боккхача теркамерен материал а гулйир.

Города Гудермеса № 1 йолча школана соахка тIема - патриотически болх дика вIаштIехьбаккхарах 1-ча степенагIара диплом кхоачайир, хIаьта №№ 116-и 1-и йолча школашта ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ а елар.

Комсомольски организацеша геттара доккхача маIане лерхI вай Даьхен паргIатон из кхычарех тийша уллаш хIама доацаш хилари лорадара тIемашка байнарий сийрда-сийлахьара кашаши памятникаши йоакхонца лораделга. № 1 йолча школа хьехархочун Б. Т. Ковальковске новкъосталца дешархоша гучадаьккхад Лавицке улица истори. Из летчика-турпала цIи я. ХIанз дешархоша каьхаташ ухийт Ростовски областе бахача цун гаргарча нахага, хIаьта царгара письмош юха а ух. № 116 йолча школа дешархоша лаьрхIад цу школе деша баьгIача, Даьхе бахьанерча тIем тIа байнараштa Советски Iаьдала 50-гIа шу дизара сийна обелиск оттаелга.

ХIанз, юбилейни шера кийчлуш, тхо походагIа гIоргда тIемий сийлен моттигашка гIолла хила. Дуккха а сийлен музеяш йохкаргья, малажб па ховча турпалий цIераш йовзаргья. Цу гIулакха тхона новкъостал дергда тха ерригача юрташка бахаш болча запасерча эпсараша. Уж кагирхошца вIашагIбетталургба. Дуккхача юрташка мемориальни доскаши обелискаши оттаергья.

Цунца цхьана тахан комсомольски организацешта хьалхашка кхоачашде дезаш дуккха а декхараш латт кагирхой тIема - патриотически кхетамца кхебелга дикагIа вIаштIехьдаккхара хьакъехьа. Оаха хIанз а Iалашдаьдац ерригача школашка тIемай сийлен музеяш хулилга, массанахьа чакхдоахаш дац Эскаре гIулакх де болхараш цIей дездара кепе накъабоахилга, массанахьа яц стендаш.

ХIанз цар а кхыдолча а кхоачамбоацарий дух тIа дувлаш да тхо, хIаьта города кагирхой Сийлахь-боккхача Октябра 50-гIа шу дизара денна доккхий къахьегама гIулакхаш чакх а даьха накъа а гIоргба.

Вайна массе а хана дагалатт В. И. Ленина дешаш: «Дунен империализм мел йолча хана дIабаргбоацаш, даим вайна кхерам латтилга дицдалийтачо — из дицдалийтачо вай къахьегама республика йицйолийтаргья».

З. ИСАЕВ,
ВЛКСМ Гудермесски горкома секретарь.

МЕХКДАЬТТА ДУКХАГIА ДАККХАРА

«Сунжанефть» НПУ-н мехкдаьтта-хоьщна дика кхачбрхьйнгар пятилетка хьалхарча шераш. Мехкдаьттахоьца даккхар планех лаьрхIачул совгIа 7 эзар тонн «IаьржаI дошуьз», кхо миллион кубически метр газ. Хьадоккхуьча мехкдаьттара цIабода мах 2 процент лох а беш паччахьалкхене ма яхьдир дукха ахча. Чакхьхьхар 77 геолого-технически мероприятеш. Духхьала цу цхьан шера скважинашта буруш тохара мехкдаьтта кислотни эмульсица обработка а еш 29 операция йир. До торо хилийтар хьадоакхха мехкдаьтта 39 эзар тонн совдаккха.

Карабулакски контора бурувдеттарашта толамца кхоачашийр бурув тохара шера план. Шера дIачуслар 4 экспуатационни кхуьн тохкама буруш техан ийс скважина. Юкъера лаьрхIачул сэргIача чакхьхьхача мероприятеша торо хилийтар 74 эзар тонн мехкдаьтта совдаккха.

Доккхий дехкараш да укх шера кхоачашде дезаш цхьалхашка латтараш-а. ДIадахача шера дахьккахуьр 170 эзар тонн мехкдаьтта дукхагIа даккха деза тха, — йоах «Сунжанефть» НПУ-н начальник Коршаков Дмитрий Петровича. — Уж деххадарш кхоачашде низ кхоачаргба тха мехкдаьттахой. Хьалхарча бетте а дена дика кхаьхьэга йолаенный Ю. Я. Берна керте латтача цхьолагIча промысла коллективи П. В. Еремеева кулгалдеча шоллагIча промысла коллективи. Шоай задание тIехкхоачашдеш я уж коллективаш. Эксплуатационникаша дош деннад планах лаьрхIачул совгIа пхи эзар тонн мехкдаьтта даккха.

Январа хьалхарча дийнахьа дена планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх беш я мехкдаьтта промыслови управление коллектив. Цу система эзара дукха кийчо йир мехкдаьттахой.

ЧоагIа кьовсам лоаттаьбу бурув деттарашта хьадоакха мехкдаьтта дукхагIа даккха. Дика дIадолабьдь цар пятилетка шоллагIа шу. Заманкуле юрски мехкдаьтта гучадаьккхарна латтащ тIехьагIа тIерча мелашкхара хьоара эгзара тхапта мехкдаьтта хьоркхар Серноводски майдера.

Бурувдеттарашта эргайоах бурув тохара техникеи технологии, автоматизации механизации я халача процессашта, хьалхарча аргIах спуско-подъечни операцешта а еш. Бурув деттIамкга диаметр йолча осташца. Лоабата маркаала известостаршта шоллагIа хала ягаш. Цхьаьна бурувдеттарашта балхах яра мероп. Хьалхьашта хецарах дукха кердадараш балха юкъехкхуш.

Шера ГрозНИИ конструкцех хьадьача одноштрчеша 366 осташ ягаш йир цар контора бурувдеттарашта. Уж хул шера планах лаьрхIачул кхоадергаш дукхагIа. ЗIамига диаметр йолча осташца шера тоха буруш 4672 метр я, шера планах лаьрхIачул пхезза дукхагIа хул иш.

ЧоагIа терко ю экономика. 5 эзар тонн утяжелителех шоллагIа пайда ийцар. Бурув деттача конторера дIаьхкхай скважинаш карара таьна тухоа бурув деттIаш ш я. Цу гIулакхо скважинаш тоххача кхадолла, хIанз ыхьлашка тохкама ахлаь дош ду буреи бригадаш. Цу гIулакхо скважинаш тохкачара кхачаргIа... дика лакхъэьй. ХIьта дунга дIадодар а лохденнад.

Дика кхаьхьйгар вышкомонтажникаша а. Планах хьалъе езаш яр вышкаш, цу хьалийр 13, царех ийс сихача метоеица а ю. Буровой хьалъеча юкъехьхуьхь дикагIйола метод-сетеви графы.

Мехкдаьтта тоххарашта кийчйир 120 рационализаторски предложени, царех балха юкъейихьча 55 предложене паччахьалкхена баь пайда 622 эзар сом ба. ХIанз рационализаторски балха юкъе дакъа лоацаш я 78 рационализатор.

Дукха балхаш даьд контора коллективо керда кадраш кийчъяра я. Шера квалификаци лакхийр 330 болхлоча.

Кхы а дикагIа толамаш даха торобурильни турбаш, цемент, цементировочни агрегаташ, кхыйола материалаш тоъаш хиларо. Обсадни хьалхагIа хьалха ду а ахча ягаш... ахча я бурувдеттарий. Обсадни пайда ца эцаш 25 эзар балха сахьат лайра.

Укх бетта 15 ди гаргга ха яьккхар бурувдеттарашта утяжелитель, сульфид-спиртови барда ца хиларах болх ца беш. ХIанз из деррига а долаш да, цхьабакъда 3 кхы цу беш дIахуча ханна тIадисса дехкараш тIерадахара беррига низ тIабахийта кхаьхьа деттарашта.

Кхьостта дика кхаьхьегаш ба социалистически кхаьхьегама турпал А. Д. Катасонов, Ленина орден лелаю бурувдеттарий мастер И. М. Бородацкий, орденаши медалаши ена С. А. Эсмурзиев, А. Х. Гомкортиев, В. Б. Широкоступ, кхыбараш.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара йоккхий перспективаш я тха. Заманкульски майдане бурув тохаргда 7000 метр кIоаргал хила езача скважина, Карабулак—Ачалкхе бурув тохаргда 6 эзар метр кIоаргал йолча скважина.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 50 шу дузача денне В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денне сийленца накъдахара доккхий социалистически декхараш тIаийцад бурувдеттарий контора коллективо. Бурув тохара шера план 27 декабре йоллаш кхоачашде, ше план совгIа 150 метр бурув тоха лерхI. Вышкаш хьалъяра шера план вышкомонтажникаша кхоачашьергья 25-ча декабре. Бурувдеттараша дош деннад бурув тохара тIадода мах 0,5 процент лохбе, 2500 тонн утяжелитель кхое, планах лаьрхIачул совгIа цхьан скважина тохкама балхаш де. Рационализатораша укх шерарь паччахьалкхенна 120 эзар сом пайда бергбола 60 рационализаторски предложени. Уж даккхара декхараш толамца кхоачашдергда эргга шоай торонаш оарцагIаькхьа мехкдаьттахоша, бурувдеттараша.

А. БАКАЛЮК,
тха штата воаца корр.

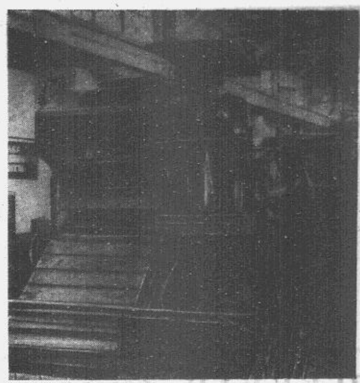

Кургански область. Зауралье механизатораша бокъонца йоца хьалха латтача опыта школа я «Сельхозтехника» Кетовски районни объединение Болташевски специализированни мастерски. Укхаза «СК-3», «СК-4» яхача комбайнашта, дикагIйола технологи юкъе а йолаеш, промышленни ларда тIа ремонт елга вIаштIехьдаьккхад. 12 механизированни пост а йолаш я поточни линии.

Сурта тIа: потоке комбайнашта ремонт еш латт.

ТАСС фотохроника.

ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШТА НОВКЪОСТАЛА

Вай республикна масса йолча горозашцен юрташкен кхаьхьегамхой депутатий Советашка хоржамаш хургйолча денна кийчо еш ба. Агитпункташ, хоржамий комиссеш бувзама средствашца Iалашъеш я бувзама управлени.

Проволочни бувзам боашача хоржамий участкашка городской районни хоржамий комиссешца бувзам хургболаш ультрокоротковолнови радиостанци оттадеш латт.

Эшача хоржамий литератураца, плакаташца, лозунгашца агитпункташ Iалашъе дехкараш тIаийцад Союзпечато.

Хоржамий компани йолча юкъах «хоржама» яха отметка йолча почтови корреспонденцеш, телеграммаш, телефонни переговораш массанел хьалхагIа кхьа а нйергъа дIа а кхухьаргба бувзама болхлоша.

Избирательни комиссешта бувзама средствашца лерттIа гIулакх лоаттаде вола соцам баьб бувзама управлене партийни собрание. Из дош баь республикна бувзама отделеней болхлоша хIанз лерттIа кхоачаш а ду.

Н. ЧЕЖИН.

ДЕННА ДОШ КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

«Ингушский» совхозе дукха ба дика болх бу механизатораш. Царна юкъе вувцаш ва Гетагажев Хьажбикар. Трактор хинна Iац цун кулга говзалх лелаш. 1966 шера ши-шегIа лелача комбайнашца 520 гектар тIара хьекха ка бола хлатен аьрда 1018 тонн яьккхар цо.

Цул совгIа, хлаташ чуяшаллехьеи чуийцар тIехьагIен 350 гектар кIаьда оахам даь механизатора.

Дика кхаьхьегах сий деш ба «Ингушский» совхоза механизатораш — свекла лелаераш: Яндиев ТIиража Хьарон, Евлоев ИбрахIама Хасмахьмад, дукха кхыбараш.

Совхоза шера цIаьхча механизатораша болх дика бу юртбоахама техникашка. Цхьан лоамаш ре эхема яра дика хов вай мехка Советски Iаьдала 50 шу дузара сийна кхьаьхьегар тIа дукхаьа лоаттабе.

Тракторашта ремонт еча дика хьоамаш даьхьд механизатораша Яндиев Ахьмада, Хаматханов ЙаIлас, Кутиев Мирзас, дуккха кхычар.

Шоай балха нормаш тIехкхоачашде совхоза станочникаша ив. Ерошникова Нашкоевен, слесаря Алероева Хайлаговен.

Ремонт балхаш хьалхагIа латтараш болх дика бойя я, юртбоахама техникашка ремонт ярра гIулакх болх латт «Ингушский» совхозе.

25-ча январе ахкхачала 67 тракторах ремонт я ьынараш 39 мара яц, е планах 58 процент, да

хлаташ кхохкача 32 комбайнах кийчо хила йьнараш 10 мара яц.

ХIьта тоаьяь лина техника а яц дика тоалла ала йин йолаш.

Масала, тоаь лынача № 46 йолча «МТЗ-5» яхача трактора рулевой управлени вIалла хилийта мегаргдоаца цIагI доалла хилар гучадаьннад, диталла давлеи ен йола манометр тоалила йисай. Гидросистема толлаш хиннай № 109 йола «ДТ-75» яха трактор.

№ 2 йолча тракторни бригаде (отделене управляющи нов. Дыщинев, бригадир нов. Бунсов) тоаьа лынача культиваторий вIаштIехьа йолацаш мотыгаш коралей, нохараш хьоалагIаш а доалан хиннад.

Юртбоахама инвентара ремонт яра гIулакх кхаьстта лу латт нов. Яндиев Хьажбикара кулгалдеча № 1 йолча тракторни бригаде. Цига-м мадарра аьлча, техникана ремонт вIалла йоаьа льац.

Гучех, опыт хьаьнца тоаьэ езача техникана ремонт яра вьанна Алероев Нурдин вайча яхлагIдйа бригаде вопаре бакъахьа вар нов. Яндиев.

Шин бригаде мехь йолча техникана ремонт яра болх сиха барал совнагIа, дика бахьа а хиларца доккхеи ле лохлатта да цар нов. Алероев.

«Ингушский» совхозе техникана ремонт елга во лелар бахьан малагIа да?

— Кхаьхьегам во вIаштIехьбаьккхилари кхаьхьегама дисциплина лоха хиларн. Кхы тайпа бахьанаш хила йиш йолаш дац.

Совхоза мастерской чухьа цIи ца йоагаеш селлара дукха лола ремонтни балхаш дара къен хилар совгIа бIеха а я.

Дукха кхетач безащи хIаьгьа дезаш хIама дил нувкаш IозараI а ыьха мастерской цIенъяр, цу чу кIезигдукха цхьалхо яр?

Цу гIулакха эшар дукха хIама лац мастерске заведующе нов. Алероев Хьамида шин балха терко ец кагла, цул тракторашта ремонт еш бола механизатораш дисциплина йолаш

шоаш болх беш йолча моттигашка дIаьрг локкашн хулга мара.

Магийта мегаргдолаш гIулакх дий Акмурзиев Кауди Котоев Лаччен санна бола трактористаш дизза шера болх баьйн шоаш лелаяь тракторашт тоае езаш чулаттача мастерске ца йолаш массехк денош дезаш хиладар.

«Ингушский» совхоза коллективна члена лархIа гIулакх дий, мел хьекар дукх хIама а ца хулаш, укх массех бетта йоал техникана ремонт яр ен, шагIа хoкхйа багIа Бараховн Iумари Котиев Сахарбики?

Кастта «ДТ-75» яхача тракторий запасной бIаьхахь хургйоциле шоашка дIахайта доллашехьа а, моттиг дIаладу мара кхы хь хIама долаш данни йола ук тайпа 6 трактор мастерске лаоттаде нов. Колпаковен нов. Алероевен.

Кхетаден дац техникана ремонт яра гIулакх совхоза партийни профсоюзни организаци сел сатийна Iеш хилар а.

Нагахьа санна лаьцан дIадувча, чуцанча, язба оахача чуха хIара дийнахьа механизатораша баьча балхаш результаташ хьокамий доска тIа язйинчайтаз хилча, хьалха латтараьта вымпелаши ахчанца премеши телаш хилча, хьалха латтача доахарш «молнеш» тIа, боевой листокаш тIа бувцаш хилча... Цаькка юртбоахама техникана ремонт яр хьа бIа укх беккхкамерча хана сел тесса хIана битаб из болх?

Совхоза дирекци партийни профсоюзни организацеш цхьаьна тохаелча мара вIаштIехьдаргдац механизатораш республикански совещане тIаийца социалистически декхараш толамца кхоачашде. Юртбоахамий белхаламий республикански съезде. Шера я 1967 шера 20-гIа февраль хьалхагIахьчалехьа ерригача техникана ремонт яр.

Н. КУПЛЕВАЦКИЙ,
Нохч-ГIалгIай АССР юртбоахама Министерства гостехнадзора инспекца начальник.

ЖА ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМАШ

Пятилетка хьалхарча шера жа лелабараш паччахьалкхенна тха дохкабараш деррига ишала цIоаргIа тIайхьа хьалхарча тха колхоза жа леладерашта. ХIара жа-Iуно творчески уйла тIабахьа хиларо колхоза жа дехкара паччахьалкхенна планах 230 тонн дохка дезача 235 тонн тха дохка. Шера план тIехкхоачашйир колхозо.

Паччахьалкхен план-закза кхоачашде вайна дакъа лацар хIара цхьаь хьалкхар бахьа жа дехкарг 4,5 килограмм даьккхаяь хьацна 7,5 килограмм тха доккхаш Мутаеров Сайдахьма, 7,7 килограмм нохкаха Бетерсултанов Iарбе, кхыхIар.

Пхьабехкар, лакхара хьостаний гойтар колхоза жа-Iуша хIара бIа жийна тIехьа Iоахарий кхаьхьега хIара бIа жийна тIехьа планах 104

ахебе безача 118,2 Iахар. Абдурахманов Гермзна 105,4 Iахар кхебир. Шина цIа далалла боккха керхам тIаьхьа юкхьаш оахара вIаьхьхара цIа жа-Iуша. Цуцукха уахийеш толденнева хулар ж. Ноанойта тIехьа хиларах дукха беттаерго хаьа цIарех хIаране дезал дийна болаш цIа юкъара тIахьара хIархьа тIехьа ит тIа шахьахьа а. «Шийна» колхоза 5 килограмм тухар. Ахкан замалахь йолча хьаьхьега вIаьхьла бахьара кхьостта эламиргдарна. Цуцукха хьа шолхча тIахIа шах йишIа ша йола юкъа хIара «ГIа Iийвлаа хана мела хан меладу. Iоахарий шийнахьа хийла ала тIа цIоргIа дийнагIа ниййшкара хий кхочачабийта ладар. Цу гIулакхо лорьйа Iоахарий пехкашта хулача лазарах.

Кхетамца найда ен жа-Iуша шоаш яр доакдалеча дьсгIеннех, участкех, бар ца бIа дьаьIа дIаювла культурех.

Цахидахи цхьан участка тIа доадедеш гIулакх хилча хIара зене бергашца йохаьи дезала... Цуцукха цхьан участка тIа хIара ворха... алиашта... хIара вохьан тIа а доахаш аргI-аргIа доакдалу тIа яр.

Жена дукхагIа дулх тIахкетийтара тоахараш хададанза бехкбац ба жа-IуйI. Колхоза хьалха латтача жа-Iуша гучадахьнад ахкан замалахь бийсанна дукха дийнахь бIа кхьалла цIаьхнолаш тIа дезеIа хоьастнаш да денца, ахкан дукхагIа дажала а. ХIаьта дукха дийнагIа дажала а. Цу жа-IуЙ хьокламаш цуцухь дукха дахар а...

Колхоза доалахьа 50 эзар устагIа ба, царах 20.824 жий-юкъе а болаш тIаьхь шийтта Iул да. Цу деррига жена Iалашде дезача доакхарш дIахадача шера 80 процент мара Iалашден дацар.

там дика латтарах жа яра доакде дIалехха йиш хилар доакьар дика ахккахара. Цуцукха жегара Iоахарий продукци дIадолар оаха да колхозе.

Жегара йоаккха продукци дикагIа хилийтара боккхача доарахаш да уж дика фух хилар. Укх тIехьар шерашка Iалахьате мела лелар тха колхозе племенной боъ. 1965 шера дена классашка а кхьдазь дена колхоза специалисташ. ДIахо йолача хана фуна лархьа кхий бIаьстан юкъе хьдие йоахарий кходе лерхI оаха. Кхыча доахамашка уж доахаро накъхьа тха колхоза экономика.

Укх шера доакьарха база чIоагIйар боккха тергам тIабахийтад колхоза специалисташ. Жа доаждеш меценчача дахьгIенаш дIатайойгIа, жа лелаеда кашарашта гонахьа ра дIаре лаьрхIаш хIара.

Доакъара база чIоагIъйаш кIезигдац дах йIла хIа дIайхача, дикача, помещенешца жа Iалашде. Даккхача жена дIахаьа массеха стандартни кашара хьалъйаь колхозе. Иштта хIара кашара юкъе хьалъяь жа-Iушта чубаха щеноаш.

Дукха ха йIолаш жа кха жа хьалхаьча, хIанз сихбена керда жу доарахаш гIулакх куьжаргIда помещенешта тоаеш, кийчъеш, цхьана лийно беина Iахар бергбоаьш жа-Iуш тIа оаха жа -Iуй.

Юбиленйи шера тIаийна декхараш сийленца кхоачашдергда оаха, йоах жа-Iуша.

Н. КРЕТИНИНА,
Шелковской района «Червленский» яхача колхоза зоотехник.

ПАЙДА АЛСАМБУВЛ

МалгIабика мехкдаьтта управлене кхаьхьегамхоша юкъе шерра ярдаш латт Советски Iаьдала 50 шу дузача денна сийленца накъбахара йолаяь социалистически яхь. Пятилетка хьалхарча шера планал совгIа 50 эзар тонн мехкдаьтта даьккхадар промысловикаша.

Дика толамаш даьхад Ленина орден лелаеча цхьолагIча коммунистически кхаьхьегама промысла коллективо. Болх беш йолча скважинашца дукха болх барах мехкдаьттахоша лоаттайир кIоарга — насосни скважинашта оттаьь йола балха режим. Дика пайда луш йола дукха геолого - технически мероприятеш йир. Иштта, нов. М. В. Дубовицкаяс кулгалдеча мехкдаьтта доахача бригаде № 863 йолча скважина призабойни зонана плавиковн кислотаца обработка йир. Дальна бергах нохагIо дар: хий луш хиннача скважина чура хIанз дийнахьа-буса итташ тоннаш доагор доах. ХIаьта ерригIа цу бригаде яьй 30 геологотехнически мероприяти.

1,5 тонн мехкдаьтта луш яр Х. Нозадзе бригадера № 863 йола скважина аммиакца кислотни обработка яллор. ХIанз цу скважина чура доах 140 тонн мехкдаьтта.

Планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка болх беча мехкдаьттахоша чIоагIа терко йир тIайтайпа материалаш кхоадарна. Ер да цу балхах хьадахьнар. ГIалла тонн мехкдаьтта даккхарга цIа ахкалла дола лохденнад 6,3 процент. Ерригача бригадашка юкъедовладаь лелаеш да продукцега дIадолачунна дIадоача хIара денна учет яра гIулакх. Мастеркаш тхьаллара кхочачарахь цIар бригадашта расчета карташ.

Кхы а дикагIа да мехкдаьттахой укх шера толамаш. Духхьала январа хьалхарча 15 дийнахь пар чота тIа дIаязды 520 тонн планал совгIа даьккха мехкдаьтта. Скважинашта массех геолого-технически мероприяти е лаьрхIад промысла коллективо. ЦхьолагIча бригаде геологически служба болхлой новкъосталца отта а яь балха юкъейиьхьай дийнахь-буса йолаеш шийтта тонн алсама даьккха мехкдаьтта 3,5 тонн алсамдаьккха йола ши мероприяти. Бел-

галбаьнна дика кхаьхьегаш ба бригаде операгораш Ахильгов Махьмад, Гардалоев Рамзан, Машенцев Николай.

Чоалхне балхаш деш ба мастер М. Г. Пушкарь керте латтача бригада операгораш. Грозненски мехкдаьтта института IилманхоIща цIахкорашашца юкъйолча мехкдаьтта оборудованеи тIа дукаш дола тухаш кIезиг мехкдаьтта проводашка чууха хьй лаьрхIаш бакъаь. ХIанз эксплуатаци еш йола № 810 йолча скважина чура хIара денна хьаьх бIаьш тоннаш цIена мехкдаьтта. Дика дIахьу шоай вахташ операгораш Ахильгов Мусас, Цыздоев Мактарипа, Додов Манса, кхычар а.

Дика новкъостал ду мехкдаьтта промыслаша оборудованена лаьттан кIала ремонт еча бригадаша а. Графикаш доагIачул сихагIен дикал лаьа йолаш я мастер Крамаренко Петр керте латтача бригада коллективо кIоарга - насосни скважиний оборудованена я ремонт.

Кхаьхьегама вахта дIахоьхь ба мехкдаьттахой.

В. ТАГУРОВ.

Агитпункт болх беш я

Укх денойка Грозненски локомотивни депо 66 агитатор хаьржархой кварталашка беза кхьашший санна тIаьц ваха. Теплововози водителаша, инженераша, техникаша дукх царна парте ЦК декабрьски Пленума соцамех лаьца, Сийлахь-йоккхача Октябрь юбилей дездара кийчо яра болча ЦК соцамаш.

Хьаржархоша дIабайзаб агитатораш машинисташ Ермаков, Занарзин, слесараш Волчатников, Гоцин, бригадир Сердюк, кхыбараш. Беседаш яраш совгIа бахача хьалха дукхаха хаттарашта жоп цу дар.

Дукха де дезаш а уйла е лелаш а агитпункта заведующи волча машиниста Василенко. Кьоала а кхахьа а юкъ воагIа агитпункте, цар массане а сакъердалургдолаш вIаштIехьбаьккха беза болх, кийчде деза керда газеташ, журналаш, боакхо е еза цига беседа, лекци ешара.

Из болх хIанз мара дIаболабьбеце а бахархой цига а хеташ воагIа шоай агитпункт.

Г. АНОХОВ.

ПХИ БАЛХА ДИ ДОЛА КIИРА

Грозненски швейно - производственни объединение коллектив пхи балха ди долча кIирага лаха кийчон балхаши расчеташи ен я.

КIирандийнахьа шоттдийнахьа ехалоларгда болхлоша. Цу гIулакхо демшара, салалара мел аша хьалха хунхийтарга хIамаш теграхтта. Объединение дукха болхлой сайрийнарга техникумашка, институташка, дака дешаш болх беш хиларах цар хьарьхьа цIа сайра хьо хьарьх болх бергба. Царна доккха новкъостал хургда ши дийнахь хиларах.

Профсоюза фабрични комитетон ВЛКСМ комитетон дукхагIа йоакхо ергба болхлошка саьлайтара. Сахалла экскурсешка ухарга, каст-каста ергба сакъердаме культурнии спортивни мероприятеш.

Тха объединение болх беча берригача нахах 95 процент кхалнах ба. Болх чакхбьлча дукха балхаш да цар цIагIа кхоачашде дезаш, цудухьа хIанзалда бакъонца салаIа кхелар цар кIирандийнахьа. ХIанзачул тIехьагIа, вешта аьлча, объединение кIирах пхе дийнах болх бе йолаелчехьа салалара торонаш дукхагIа хургья.

Экономически оагIонга диллача а пайдаенга хургда кIирах пхе ден болх бар. Бердача режимо торо хулийтаргда оборудованех бизза пайда эца. Болхлоучн моттига гIулакхаш деш йоаьи ца кIезигхургь, иштта кIезигхургья оперецеш юкъешн дIайола ха а.

Ялх дийнахьа болх беча хана ийцачул 0,3-за дукхагIа пайда эцарга оборудованех, дика тоалургда технологически оборудованена ремонт яра хьалаш. ДукагIа хоергья электроэнергии теплови энергии.

Объединение коллективо шин сменах болх бергба, хIара сменах 8 сахьатан 12 минутан а беш. тIакхьа кIирах 41 сахьат хургья. Цунна дувзденна объединение коллективо болх укх тайпара бе лаьрхIад.

Хьалхарча смено IуйрйIна 7 сахьат даьлча болх бе йIа а болабеш 15 сахьата 42 минути яьлча болх чакхбоаларгда. Лелькийта салоIа ха 30 минут хургья.

Шоллагча смено шийн болх дIаболабергба 15 сахьати 55 минути яьлча, хIаьта смена болх чакхбала беза 24 сахьати 40 минути яьлча салоIа ха сахьат а лоархIаш. Сменаш ювцалуш йоаккха ха 13 минут мара хургьяц. Сменашна болх бергба 8 сахьатан 12 минутан. салоIа денош лоаттийт кIирандии а делош.

Тха предприятена эггара дика я из варнант. КIирах шин дийнахьа салоIаш хилча профсоюзн отпуск я йоалча кIира хургья. Хьалха болхлоша отпуска болча хана 14 дийнахьа салоIа шин выходной а лоархIаш, хIанз из салоIаргда 18 дийнахьа дукх выходной а лоархIаш.

КIирах пхе дийнахьа болх бергболча хIара хургья доалара дукха организационно - массови хIеттамаш кхоачашбе бе. Бахьанахьа цар дIакхоачашъелча болх беш ба объединение коллективе юкъе.

И. ЦЫГАНКОВ,
Грозненски швейно - производственни объединение керттера экономист.

ХОРЖАМАШТА КИЙЧЛУ

РСФСР-а, Нохч - ГIалгIай АССР-а Лахсхьарча Советашка, районни моттигерчен Советашка 12-ча марте хургйолча хоржамашта кийчо еш ба Веденски района кхаьхьегамхой. Района массайолча юрташка окружни юртен хоржамий комиссеш членаш белгалбаь. ХIаьта хIанз хоржамашта кийчо еча хьинаре дакъа лоац культура берригача болхлоша. ХIара районе юткъаь хьахьа доакхо ер къонагIа кхьа тIайхьа еннаьх-цийнах.

Хоржамех йола положени массане дIайоцийт укхаза. Кхаьстта дика дIахьу из болх Ца-Веденски, Элистанжински, Даргински, Гунински, Харачойски клубашка. ДикагIйола пропагандисташ, клубай советай членаш дежурнеш хул, даим болх беш «справкай столаш» да. Хоржамий балхаш хьахьа бе хаттара яхьулар заедеш я хоржамхоштта. ХIаьта цига литература, керда газеташ, журналаш даим долаш да.

Вай мехка хоржамаш дечара бокъонаш ювцаш я кхаст-каста еша лекцеш, еш йола беседаш. Дукха ха гузбеннабар «Советски хоржамий система ухь дунен тIа эггара демократически я» яхача темах Сайдулаев Рамзан заведующи волча Ца-Веденски юртара клубе хиннача беседа лалургIа.

Ш. ТИБИЕВ,
Ведана районни культура отдела инспектор.

БАЛХАШ ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ

Урус-Мартана района «Красноармейский» яхача колхозе иттаэлагIча февралe йистелаза лерхI юртбоахама техникана ремонт яра балхаш.

Совхозе я дика кийчъяь ремонтни мастерской, хIаьта цига дена МРО мастерской новкъостал ду. МРО мастерской цхьалхарра шийтта тракторна ремонт е йиш я мастерскешка.

ТIкъаь яхлагIа январь тIа кхоачаш 28 трактор тоаьяй колхоза механизатораша цхьолагIча кварталe тоае езаш 34 трактор йолча. Пул совгIа ремонт я ьынараш юртбоахама инвентарь.

ХIаьта, укх кварталах тоае езача тракторашта ремонт еш латт хIанз.

Ремонтни балхаш деча дика кхаьхьегаш ва токарь Б. Яхьяев. До кийчъяь деталаш план хулиж. Шийн смени норман массаза а 160 процент кхоачашъе Яхьяева. Смениш норман дика тIехкхоачашъю Гонтаев Джамаллейа а. До кийчъяь оатхалаш а дукха яь.

Дика а сиха а яь ший трактор ремонт совхоза дикагIа волча трактористa Умаров Авалус. Шоай кхаьхьегама ремонт Советий Iаьдала 50 шу дузача цIейна хетадаь механизатораша.

А. АЛБАКОВ.

РЕМОНТ ДИКА Ю

Доккхий социалистически декхараш тIаийцад Наурски района Ленина цIерахча колхоза механизаторашa укх юбилейни шера

Хьинар кхо ца деш ерригa шоай говзал тIаяхийта ремонтни балхаш сихагIа чакхьхьа бовла гIерт механизатораш. Шелал хьагIаьттавалешь, колхоза тоае мел йола техника бригадашта дIаоттаяй, хIаьта тоае йиша хьыйолча техникана механически мастерской хьа а эза ю ремонт. Укх мастерской ремонта цхьайтта трактор дIаоттаэлла моттиг я. Ремонтни балхаш дIадахийтадаш деш мукьа мастерске мотиг йолаш ха нийсенна яь мастерской.

Иштта дика вIаштIехьбаьккхаб колхозе ремонтни кхаьхьегам мастерской чухьа йIайха я. Лоалахьа чаме кхача кийчъеш столови я. Дика механизатораш кадраш а колхозе. Звеньяш вIашагIехьа а дохаш цхьаьде йолаеш ремонтни балхаш.

Двигателашта ремонт, обкатка, цар низа тохкам беча уала кулгал деш коммунист Григорий Михайлович Погорелов ва. Шоай болх дика бовзаш вола кхы а кхо саг ва цу звено чувоагIар. Тешамен лаккача дикалдеш ю цар дизгаталашта ремонт. Шаккха ремонт яь трактор арахета еш а кхаддехь кхоачаш болх беш цIа.

ЛерттIа кхоачашду шоай декхар Гайтарова Шука зленос а. Тракторий передачаш кобкаш, ходови часташ тоаеш ба цу звено член болхлош.

КхоалагIа шу да мастерской заведующе Карагичева Алексей Герасимовича кулгал а деш шоай низаца лаьрхIаьхьча приспособленеца, хугсеници тракторий передача коробкаштен гIулакхе проверка моссалтен кхаьхьега обкатка ю. ХьалхагIа ремонт яьча трактора уж оатхалаш юха а ю кхаьхьега моттига тIехкIеII а ремонт е езаш хулар. ХIаьта хIанз шоай обкатка йоал хIехь тIехьагIа цу гIулакхах кхерам боацаш бIарчача яра болх бу тракториста. Цу дооцрочара оатхалаш тIехьадахьа кагIарчадир дика механизатораша бигадараш а.

Укх хана йийцача керттерча дукха коьгача доахчехк укхьа кхьа бIукхлин тIа кхчаеш лаьхьа стаоначарх... «Сельхозтехника» объединения. Иштта шаккха хулаш яь цу объединение аккомуляторш тоаеш эза пластинкаш.

Долаш дац цига тоаьяь лынача техникана хьокхаш дола басар а. До кхачашду шийн дикаш декхараш Грозненски МРО а. Ши бутт еаьнна колхозо цу организацега тоабе ши мотор дIабенна. ХIаьта а ремонт яь яц уж. Цу тайпара кхоачамбоацараш тIехьабаьхьаш кхыбаьран колхоза ремонт ь бахьена цIа болаш ен кхиа йола.

ХIаьта хIанз мастерской ремонт ю шина кулгIа кзараш мастерской хьайгунна хIаьта тракторе дакъа. Цига а дейча хьинар дIа махь бочаш. Бакъдар «ДТ-75» яхача трактора укх колхоза дакъа бувз ялх колхозе ремонт е дIабенна ха бутт...

ДуххьаIа № 37-186, № 37-189 яхача тракторашта ха хьалхе даьхан балхан ну хана дека лоа... ла ратур хиллар чакхдол балхаш а... Дукхха го баьккхаь цу тракторашта хьалха паза езар саде специалисташ. ЭггIара тIехьа цIа ардайи сели Ставропольски крае специалисташ. Цу доар ахкуйя... а колхоза механизатораш.

Цу хьоа кхьачанбаьй цIа хоахкагIа бац республикански

Ремонт хиноа бIахаш а йи.

Уж кхоачамбоацараш нийсалой а ремонтни техниках дог лазаш, хьалха латтача механизаторашда болх вIаштIехьдаккхарах колхоза аьттеа юртбоахама дикагIа техникаш. ВIаштIехьа бакьаьча механизаторашта ахчара а ремонт ду хьахьа тIа дIа вIаштIехьа ду. Цу трактор тоаш цу трактора ерригa хинда... 57 трактора ремонт... 42 трактора. КоахIархьа кхьадамаш...

КоагIараш шоай дог тIа хьа болх бергба вIаштIехьа... 35 механизаторо шоай классность лакхъяра. Училище деша вахийта хинна вархI саг кхаа дийша вахийта болх бе волаенна. ХIаьта укх шера а вархI саг дахийта ду колхозо училище дешa.

С. МАЙСИГОВ,
тха собкор.

хилча планах ерригa тоае езаш тракторах яь хIара тIа мара яц. Ремонт ерригa трактор мара яц. Ерригa, ремонт тоаь культиваторах лоалахьа дукха гаргда...

УКХАЗА БЕЗАМЕ Я

Хургйолча хоржамашта кийчо еш хьинаре кхаьхьегаш я укх деношка «Грозпромстрой» треста № 4 йолча СМУ агитколлективо. ХIара сарахьа хоза кийчъяь агитпункте гуллу хоржархой. Укхаза царна лекцеш еш, беседаш дIахьу. Тайп-тайпара темех я уж: КПСС ЦК декабрьски Пленумах, дунен — халкъаштакъерча хьа-

лах, хоржамий системах. Агитатораша Чеботкевича, Гайрбекова, Костюченко и беседаш лаьдуенгадаш безаме тIабодаш, чулоацам кIоарга болаш я.

А. ИВАНОВ.

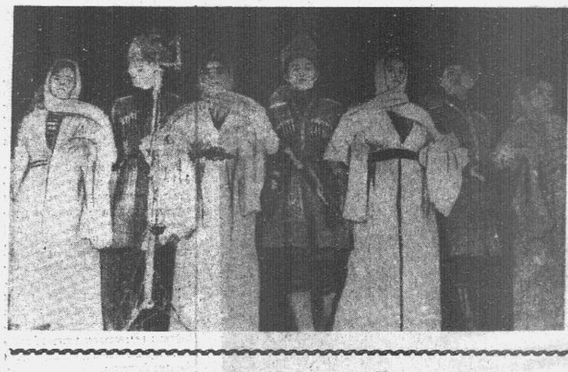

ХАЛКЪА ТАЛАНТАШ — СЦЕНА ТIА

Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаь я хIанз дIахьош йола Нохч-ГIалгIай АССР-а художественни самодеятельноста VII-гIча республикански хьажара III-гIа тур. Мишта чакхдаьлар хьажара шоллагIа ди? Цу дийнахьа сцена тIа шоай говзалаш гойтар Ачхой-Мартана. Советски, Надтеречни, Шелковской, Ножай-Юрта районий самодеятельни артисташа.

Безам тIабодаш яр Надтеречни районни культура ЦIен самодеятельни коллективо гойта номераш. Масала, халхара группа даь «Мехкарий халхар», К. Дзугаева оттаь «Цхьан юрта» яха хореографически композици, РДК инструктора В. Султуханова пандарца лекха «Нохчий халкъа ашараш», кхы дуккхаяраш. Гуш дар цу культура-ЦIен коллективо хьажарга кийчлуш цIенхаштта болх баь хиналга. Цхьабакъда, цар кийчъяьча программа юкъе белггала эсала яр цхьа номер. Из дар К. Дзугаева оттадаь «Нохчийн гIалгIайн кагирхой халхар». Халхабувлачар цхьа барт бац. Кхыметтел царна тIаювхача цаI шоллагIчоа тара йоацаца эргача костюмаша а из толхабеш санна хеталу. Цхьаккха а керда элемент йоалаьяц халхара юкъе.

Белгальяьлар цига Горагорски мехкдаьттахой клуб. Района самодеятельностера республикански хьажара юкъе яха дукхагIа йола номераш цу клуба яр. Ала дезаш да уж ерригаш а дикка къахьийга кийчъяь хилар. Царех я А. Свишникова «Йовш я сайре» яха кхалнаьха вокальни ансамбло даьккха илли, «Сийле хийла парте» яха клуба хоро даьккха А. Холмикова илли, эстрадни оркестра тIехьа тоа а деш Горагорски юкъерча школа II-ча класса дешархочо Н.-Ширяевас даьха иллеш.

Шелковской художественни самодеятельноста коллектива концерта программа йоккха яц. Цхьабакъда, цун юкъера дукхагIйола номераш тайп-тайпарон сакъердамех я. Гуш да самодеятельни артистий говзал лакхъенналга. ХIаьта самодеятельносте дакъа лоацараш дукхагIбараш юртбоахама къахьегамхой хиларо а дог гIоздоаккх. Белггала дика бар хьажаре вокалисташ.

Дукха дувца йиш я дикачох. Цхьабакъда, дувцанза дита йиш йоаца кхоачамбоацараш а да. Во кийчъяьяр цхьайола номераш. Шеко йоацаш ала йиш я уж сихбенна вIаштIехьъяьха хилар. Масала, хьэзцаргья вай Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаь йоля «Дига тхо, парти, хьалха» яха литературно-музыкальни монтаж. Цхьан дешаца аьлча во кийчъяьяр из. Шоайла дувзаденна дацар доакъош. Композици идеяна жоп луш яцар.

Сцена тIа йоал Ножай-Юрта района самодеятельни коллектив. Юххьанца гуш да цар хьажарга цIенхаштта кийчо яьлга. Хоза кийчбеннабар артисташ.

Барттайна хоза ек районни культура ЦIен хор.

ЧIоагIа къахьийгад хьажарга кийчлуш районни культура ЦIен халхарий группа а. Цхьаккха а кхоачам боацар белгалдаланзар цу коллективо гойтача нохчийн гIалгIайн кагирхой халхарашка. ТIехдика аьлар шоаш яздаь иллеш Нохч-ГIалгIай

АССР-а заслуженни артиста Эльмурзаев Бекен РДК самодеятельни артисткас Амаева Машаси.

Аьрдехьарча сурта тIа вайна бIаргагу Ножай-Юрта РДК халхара группа, аьттехьа ше яздаь «Шаьлах дола илли» оалаш ва Шалински юкъерча школа завуч А. Ганаев.

А. АЗИНА.
Н. Кобиашвиле суртащ.

ИШТТА ЯЬККХАЙ СИЙЛЕ

Шоатта дийнахьа делкъел тIехьагIа сахьат доалаш латта ха яр из. Чакхйоалаш латтар Грозненски бархIлагIча ателье хIамаш тегарий хьалхара смена. Заказ дIайлу зал тIанкI аьнна йиза яр барзкъаш дайта, тегаш латта барзкъаш диста е кийча дараш хьаэца баьхкача нахах.

Заказаш дIайидеш ягIача кхалсага цIатIавоза цига хьадаь кийча барзкъа тIаьнкIал а доалдаш вола саг.

— Сона шун предложене книжка яцар. — Ший бе йоалла костюм хьа а йоаржаяь, — дошо кулгаш деший ер йоаккхаш а тегаш а укх тIа лийнараш, тIаккха мишта гIоргва со царна баркал ца оалаш, — аьлар цо костюма ше сов чIоагIа раьза хиналга хьахайта гIерташ санна юхь тIа вела а къежаш. Ше предложене книжка хьадийлача костюма дас аьлар:

— Закройщика Османова ТIауса-м ер хьалхара баркал дац укх книжка тIа дIаяздеш дар. Укхал хьалха яздаь баркалаш итташ а хиннад укхаза-м.

Цу ханна цехера хьаарайоал юкъерча дегIара, жогIара бIаргаши маьлхо боагабича санна хьатара боси бола кхалсаг. Из я Османова ТIаус. Иштта раьза волаш мара дIаводац цо барзкъа тийга саг, яхаш дувц ателье болхлоша, заведующе.

Бехктокхаме а сиха а кхоачашде дезаш а дола заказаш тел ТIаусага. Ший болх шийна мелла дика бовза а, керда барзкъа тега йолалуш даим уйла еш хул из. Нагахь ше шек хилча новкъосташка, заведующега кхыметтел лоадам боаца хIама а тIехье хоатт ТIауса. Цудухьа хозеи, тIадийхача товргдолашей хул цо тийга барзкъа, дукхагIа хул цун клиенташ.

Итт шу совгIа ха я нов. Османовас хIамаш тегача болх бу.

ЗIамига йолаш сай нана хIамаш тегаш ягIаш хилча даим зувр аз из, цейоалар со сиха лелача цун кулгех. — йоах ТIауса. ТIехь тIехьагIа дукхагIа езалора сона наьна професси. Барзкъаш тегача балха яха цига соцадир аз.

Каралаьцар ше лаьрхIа хинна къахьегама никъ. Шера хIамаш тега Iомалуш хилар из.

Чимкенте швейне мастерске сай хинна хьехархо, — мастер цIаккха а йицлургьяц сона, — яхаш дувц ТIауса.

Цхьан дийнахьа хIамаш тегаш йоаллача Османовайна хьатIа а сна, хьох хIамаш тегар хуле тамаш я, зехьа ха а ца йоаеш кхычахьа балха йодаре бакъахьа яр хьо, — аьлар хьехархочо нов. Кима. ТIаусас вIалла хьатIаэцнзар уж шийна дега чIоагIа Iаткъаш дола дешаш. Сабарде Iа йоахар цун уйлаша, сох хIамаш тега специалист хургхилар-м аз дIахойтаргда хьона. Каст-каста цо аьнна дешаш дагаухар ТIаусана, кхы шийгара гIалат ца далийта гIерташ ший хур дора. ХIама хара тIаккхувча, хьинар долча нохчий йоIа караерзайир балха говзал. ТIагIертта болх дIа а бехаш шийга балха говзал Iомаяйтача хьехархочо нов. Кима баркал яхаш я из хIанз а тIехьа.

Хьалхара халонаш эшайир. Балха йиьлагIа разряд а луш, хIамаш тега мастер йир цох.

1957-ча шера Казахстанера город Грозне цIаккхьчар ТIаус. Цкъа хIамаш тегача балхага яьнна из Iелургйолаш яцар ший специальностах балха ца яхача. Грозненски индивидуальни хIамаш тегача фабрика чуйоагIача № 8 йолча, хIанз ше болх беча, ателье балха ера нов. Османова. Шера мастералла болх бир цо укхаза. Ший балха говзал лакхъеш дукха къахьийгар.

Пхи шу хьалха маIача наьха барзкъаш тегарий бригадиралла хьожаю ТIаус, Хьалха дуккхашха хIамаш тегарий говзал IомIечá хана санна дукха халонаш нийслора укхаза а. Массанахьа бIарг кхача безар, ца ховчоа дIахьеха дезар. Балха беррига бехктокхам шийна тIалаттар ТIауса. Из дика кхетадора цо.

Цхьан дийнахьа дукха ха йоацаш мастер яьча къонача болхлочоа юхь тIа гIолла Iоуха хьацари цун хувцалу боси энйра Османовас. Цига ше болх бе йолаенна шераш дага а деха сихха цунна дIатIаяхар ТIаус. Сага новкъостал а доацаш духхьашха барзкъаш тега хала долга хIаране кхетаду. Иштта гIулакх нийсденнадар къонача мастера. Цунна новкъостал дир, болх дIаболабелар. Уж санна дола масалаш дукха доаладе йиш я.

Бригадир йолаш шин шера совгIа болх бир нов. Османова. 1963-ча шера квалификаци лакхъе город Ростове курсашка деша йохийт из, толамца экзаменаш дIа а луш чакхъяьхар курсаш. Цигара цIа ма кхаченгехьа закройщикалла хьожаю зIамига кхалсаг. Укхаза ТIауса хьалхашка эттар кхы а лоархIамегIа декхар дар: хьадоаккха барзкъа клиент раьза хургволча хьисапе хилийтар. Массехказа дустар ТIауса дIахьа а йолалуш уйла йора дагалувцар дийшар, хинна практика. Эггара хьалха ТIауса яккха а яьккха тийгача костюма клиент чIоагIа раьза хилар. Цунах боккха кхаъ хилар ТIауса.

Иштта болх дIаболабаь закройщик йолча хьожайир къона бригадир Аднева Зарган. Дукха цу болх бовзаш яцар из. Ше-шийца дагаювлар ТIаус. Дукха новкъостал дир по пунна. ХIанз ателье дикагIйолча бригадирех лоархIаш я нов. Аднева. Иштта цо Iомабаь дукха болхлой ба ателье. Цига ейза ца Iеш, ерригача фабрике а йовзаш я ТIаус, цун сийлу болхлоша.

Иштта къахьегаш хьайоагIача нов. Османовайна къахьегама книжка тIа дIа а яздеш дуккхаза баркал яьхад, тийнна Сийлен грамоташ итташ я. Шибутт хьалха СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указах «За доблестный труд» яха медаль еннай цунна. Уж дикадараш карагIдувларах ТIаус дIанйцай КПСС члений кандидатала.

Общественни балхаца а дика дакъа лоац цо. Из Ленински райсовета депутат йола ер ялхлагIа шу да. Иштта бытови обслуживане болхлой обкома союза президиума член а я ТIаус. Уж шаккха а декхар дика кхоачашду цо.

Производстве а общественни балха тIа а ший де дезараш дукха доллашехьа а ха корайоагIа цунна цIагIарча ший кIаьнкай йиIнгаи кхетам бала а.

ХIанз Октябра 50 шу дузача денна сийленца накъаяхара къахьегама вахте эттай из керте латта хIамаш тегарий коллектив. ХIара сменах нормаш 110—115 процент кхоачашъю.

Б. КОСТОЕВ.

ЗОНАЛЬНИ ЯХЬАШ

«Буревестник» Центральни Совета волейболистий зональни яхь дIайоладеннай Грозне. Яхье дакъа лоацаш бархI маIача наьхен ворхI кхалнаьхен командаш я. Яхь дIайолаелар Ставрополерен Адыгейски областерен волейболисткаш вIашагIкхетарца. Цига (счет 3:0) йолаш ставропольцаш котбаьлар. Сакъерламе дар Къилбаседа-ХIирий команда ростовчанашца хинна ловзар. Ростовера спортсменкаш котбаргба аьнна хийттача хана беррига низ тIабахийтача ХIирий команда котало яьккхар (счет 3-1), цхьабакъда, цар маIача наьха команда Краснодарцел котъяьлар (счет 3:0). Черсий-Балкхарой АССР-а маIача наьха командас Брянски области спортсменаш эшайир. ХIаьта тIеххьарбарий кхалнаьха команда вайчар эшайир (счет 3:0).

Яхьа шоллагIча дийнахьа Къилбаседа-ХIирий АССР-а командаца лейза вай кхалнаьха команда ийшар. Цхьабакъда, Калмыкерча волейболисташца лейза вай маIача наьха команда (счет 3:0) йолаш котъяьлар.

Яхьа кхоалагIча дийнахьа вай маIача наьха команда краснодарцашца вIашагIкхийтар. Цхьабакъда, тIагIертта лейзача вай команда цига а котало яьккхар.

Брянски областа командал (счет 3:1) котъяьлар Краснодарера команда. Къилбаседа-ХIирий волейболисткаша Адыгейски областа команда эшайир. Цхьабакъда, Къилбаседа-ХIирий маIача наьха команда ростовчанаша эшайир (счет 3:0). Калмыцки АССР-а команда Брянски областа волейболисташа эшайир.

Яхьа кхо ди чакхдаьнначул тIехьагIа хьалха я вайи Ростовай маIача наьха командаш. хIаьта кхалнаха юкъе цIаккха а па эшаш хьайоагIа Краснодарски крайи Къилбаседа-ХIирийн командаш.

* * *

Производственни коллективашта юкъе РСФСР-а спартакиада Волгограде хиннача зональни яхьашка даьккъа лоацаш хинна вай гимнасткай ши команда цIаенай. Кхалнаьха командас йиьлагIен маIача наьха командас ялхлагIей моттигаш мара яьхаеце а цу шинна команда июнь бетта Ленинграде хургйолча финальни яхьашка дакъа лаца бакъо яьккхар.

ХIаране хьалхара моттиг яккхара хиннача яхье дика хьокхамаш гойтар спорта мастера Жарова Динас. Ший лоIамера упражненеш дикагIа ярца приз цунга кхаьчар.

Сурта тIа: Ростовски Адыгейски командай вIашагIкхетар.

О Смерналова тексти сурти.

КЪОНАЧА ЯЗДАРХОШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Самардийнахь, 2-ча февралe, Урус-Мартане баха хилар къона яздархой, поэташ: Р. Подунов, Б. Чахкиев, М. Дикаев, С. Чахкиев, Б. Костоев, кхыбараш. Сайрийна пхи сахьат доалача хана тIанкI аьнна нахах хьалийза яр клуб. Безаме тIайийцар хьаьший Урус-Мартана къахьегамхоша. КПСС Урус-Мартана райкома инструктора О. М. Джургаева къамаьл ду, цо дIабовзийт хьаьший. Цул тIехьагIа къамаьл ду С. Чахкиева. Цо лоацца дийцар къонача поэташа, писателаша беча балхах лаьца, белгалдаьккхар уж санна сайренаш каст-каста хилар чIоагIа лоархIаме долга. Цул тIехьагIа хIаране шоай творчествах лаьца лоацца къамаьлаш а деш, керда произведенеш йийшар М. Дикаева, С. Чахкиева, Б. Костоева, Р. Подунова, кхычар. Массане а безам тIаозаш къамаьл дир Чахкиев Башира П. Захаровах М. Магомаевах, кхычарех лаьца. Цига стихаш йийшар Урус-Мартанерча къонача поэта В. Яхьяева. ВIашагIкхийтача къахьегамхоша дукха хаттараш дир. Каст-каста хьоашалгIа бахкар а дехаш, баркал аьлар къонача яздархошта.

Цу сайрийна къона яздархой, поэташ баха хилар Урус-Мартанерча № 16 йолча интерната дешархой болча. Царна йийшар берашта хетаь йола стихаш, дувцараш. Вай республикерча къонача яздархой произведенеш йийшар интерната дешархоша. Интернате да баьхкача хьаьшаша шоай йовзош деш дола книжка. Массане кIала кулгаш а яздеш цу тIа яздир дешархошта, интерната коллективо дIахо кхы а дикагIа толамаш дахар лоэш хилар. Интерната хьехархоша, дешархоша дийхар дIахо йодача хана а шоашца вIашагIбеттабалари, керда произведенеш йовзийтари.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КИТАЕРА СОБЫТЕШ

ЯлхлагIа ди да «хунвэйбиний» цзаофанийн («кегархой») хьаьръяьнача тоабаша Пекинерча Советски посольствана гобаь латта. Автомашинаш тIа оттаьча громкоговорителашка гIолла хьакхайкаду антисоветски къамаьлаши тIахьехамаши. Посольства болхлошта «топаш тоха суд еш» дола хунвэйбиний приговораш Iодеш диктораша.

Антисоветски материалех дизза да китайски кепайоазув. Газеташа кепадетт «протеста митингех» дола Iалаьмате дукхен дIаьхен хоамаш. Москве 25-ча январе Щеча майдан тIа провокаци лелаяь китайски студенташ хьаллоацаш дола письмош.

Кепайоазоно дувцачох гуш да, ситIаръяьнна антисоветски кампани вIашагIъеллар цунах «культурни революци» оалаш йолчун цхьа дакъа лаьрхIа Мао Цзэ-дуна группа хилар.

Тайп-тайпарча районашкеи тайптайпарча правительственни учрежденешкеи «Мао Цзэ-дуна тIехьарчар Iаьдал дIалацарах» Пекинерча кхыча мехкий корреспондентий телеграммашеи хIаьта иштта Синьхуа агентства хоамашеи тешал ду хIанзарча китайски кулгалхоша еш йола «чистка» йоаккха хилара а хунвэйбиний «кегархойи» отрядашта моттигерча партийни пачхаьалкхени Iаьдалаши духьале еш хилара а.

Хоам бу, «Мао Цзэ-дуна никъ» хьаллоацаш болча «кегархоша» Циндао (Шаньдун яха провинци) яхача городерча ерригача партийни, правительственни, финансови, культурни организацешта шоай тIахьожам оттабаьб яхаш. Цзаофанаша моттигера Iаьдалаш бехке даь «бIунехи полицехи пайда а эцаш цар духьале ярах».

Аньхуэй яхача провинцерча «кегархой» орган а хинна, дIаттача «Синь Аньхуэй бао» яхача провинциальни газето 27 январе кепатеха араьккхай «Iаьдал бедолларах йола циркуляр». Цу тIа йоах, «кегархоша» шоай бе деллад Аньхуэй яхача провинцерчеи Хэфэй яхача городерчеи партийни халкъеи комитеташкара дерригa Iаьдал. Газето кепатох КПК провинциальни Комитета хьалхара секретарь Ли Бао-хуа (КПК-ана лар еллараx цхьанне, профессора Ли Да-чжао-вой); кхыбола партийни кулгалхой гIулакхаш тIара дIабахарахи уж «кхетабе» бахийта хиларахи дола приказ.

Кхыча мехкий агентстваша деча хоамех, эскара доакъоша хьаллоацаш болча «кегархоша» баьхи ардехи дода лаьттащ карадерзадара йолча министерства кулгалхой гIулакхах бохабаьб. Министерствера кулгалдеча болхлоех бола 62 саг лаьцав, «ший гIулакха тIара дIаваьккхав» министр Ван Чжэнь.

«Культурни революци» чакхълкха Тибете баха хинна столицера хунвэйбинаш шоай дацзы бао тIа. латкъаш ба КПК Тибетски автономни района комитета хьалхара секретарь а иштта Тибетски военни округа бIунний командующи а волча Чжан Гохуа Лхасера «лелхадаьл» шоаш, низ духьалбоаккхаргба яхаш кхерам тIа а тувс, яхаш.

Гонконгски кепайоазоно хоам бу, бакъдеш дувцачох, моттигерча Iаьдалаша Пекинера ухача приказаша яхар де па тугача Синьцзянера гIулакхаш кхохкадения хиларах.

Хьалха кулгалдеш хиннача болхлоша «шоаш шоашта етташ боабеш а «шоаш шоашта етташ боабе гIерташ» а моттигаш я хIанз а. АргIанарча дацзы баос хоам бу КНР председатела Лю Шао-ци сесаг «ше шийна теха яла гIиртай, хIаьта из гIулакх де из еннача хана цо, хунвэйбинаша лебеча хулигански меттала дацзы баос аздечох, «ший шаккхе а жIале ши ког когбаьб».

Iалаьмате дукхача хоамаша бакъду, Мао Цзэ-дунен пунна гонахьарчари китайски эскара доакъоех хунвэйбиний цзаофаний гIулакхаш шерра хьалланара пайда эцаш хилар.

Пекине хьалтехай «культурни революцена юкъе эскаро дакъа лацарах долча «КПК ЦК военни комитета № 76 йолча приказа» текст тIайола дацзы баош.

* * *

ЖЕНЕВА, 1 февраль. (ТАСС). Швейцарски къахьегама парте орган долча «Вуа увриер» яхача газето кепатеха араьккхай швейцарски къахьегама парте ЦК секретара Жан Венсана Китаерча событееx лаьъь статья.

«Тхо цецдаьхад, — яду Ж. Венсана, — Китае демократи ца хиларо. 1956 шера денз гулъяьяц партийни съездаш. хIаьта пхе шера цкъа мара заседани яьяц КПК Центральни Комитето. Школьникашеи студенташеи улицашка лелаеча манифестацеех демократе форма хилац. Цаккха а ца хинна тайпа культ личность лакхъяь, даьла санна ваь хьалъоттаваьв Мао Цзе-дун, сийлахь-воккха рулевой, марксизма-ленинизма корта, сийлахьвоккха уйланхо, цIе малх! Иштта везвар — из доккха Iалаьмат санна хIама да, хIаьта по тоIаю моллагIа а паргIата уйла, моллагIа а дискусси, моллагIа а вахар, моллагIа а демократи.

Китаерча событеша, йоах Ж. Венсана, хIанз а тхо цецлоах. ХIанз денз дIа цига е парти а, е профсоюзаш а, е коммунистически кагирхой организаци а яц, е Iаьдал а лац аьнна хеталу. Автор духьала ва КНР кулгалхой марксизмана «китаизировани» е гIертара, «Мао Цзэ-дуна илеяш» деррига дунен тIа лоархIам болаш я» аьнна хетийта гIертара. «Из тайпа уйла, — яду Венсана, — цхьан ханна цхьаккха маIан доацаши мегаргйоацаши я».

Ж. Венсана харцахьа лоархI хIанзарча китайски кулгалхоша лелаю «геттара чIоагIа антисоветизм». Мао Цзе-дуна группо фуннагIа дувце а, Советски Союзо Вьетнама Демократически Республикаеи Къулбехьен Вьетнама НФО-ени доккха новкъостал деш хилар белгал а доаккхаш, цо язду: «бакъдар аьлча, цу новкъосталах боала пайда кхы а боккхагIа хургбар, нагахьа санна китайски кулгалхошкахьара пунна еш йола новкъарленаш ецаре. Американски империализм сел чIоагIа агрессивни хургьяцар, нагахьа санна антиимпериалистически фронта юкъера йоккха юкъ яьнаецаре».

ШПИОНА ДОАГГIАР ДАЬД

Прага, 2 февраль. (ТАСС). Пражски судо американски шпиона В. Комарека Казана набахта валла бархI шу суд яьй.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ПХЕНЬЯН. Сонним яхача городера Хванхэсски металлургически завод — Халкъа Корея Iаьржача металлурге дог. Дукхха эзараш болча болхлоех латтача цун коллективо соахка дика къахьийгар, производственни заданеш дерригача хьокхамашта ханал хьалха кхоачаш а еш. Завода коллективо дика дIадоладаьд 1967 шу а. Январь бетта 22 дийнахьа соахка цу ханналца денначунца нийсдича заводо чони болати дукхагIа деннад мехка.

Укх шера план ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIад Сонимски металлургаша.

ПРАГА. Чехословаке кепатеха арадаьннад ЗIамагIдола технически энциклопеди. Цу тIа керттера уйла тIайохийташ да дунен чу тIа-тIа дукхагIа дегIаухаши лоархIам даим лакхлуши дола Iилман доакъош. 1100 оагIув а йолаш йолча шин томах латт ЗIамагIдола технически энциклопеди. Iилмани техническии знанешта тIаккхувш мел болча наха лаьрхIа да из.

ДУККХАЧА НАЬХА ДЕМОНСТРАЦИ

ПАРИЖ, 2 февраль. **ТАСС корр. Ю. Пономарева хьахойт:**

ТIанкI аьнна хьалийза я Бастиле майда, демонстранташ дIаух дю Тампль бульвара тIа гIолла Республика майлангахьа — халкъа манифистацеш еча традиционни моттигахьа. Эзараш плакаташ, транспаранташ лепаш да наха тIа гIолла. Иштта яр дуккхача къахьегамхой демонстраци хиннача Парижа малхбоален йист.

Демонстранташта юкъе ба забастовка еш бола Парижа гонахьарча Бобиньеи Монтреи, Ивреи Вильжюифеи, Орлеи Сен-Денеи болхлой. ЙоагIа машиннаькъахой, столица городской транспорта болхлой колонна, пачхаьалкхен учрежденей гIулакхера нах. Манифестаце дакъалоацараша моаршал хетт демонстраце иштта дакъалоацаш болча Сорбонны студентай группага.

Къахьегама массане а юкъарча конфедераце, къахьегама Французски демократически конфедераце тIахьехарца национализированни а частни а секторий миллионаш болча болхлошен гIулакхерча нахен дакъа лаьца парижски къахьегамхой дуккхача наьха демонстрацех «къамо дIадехарий ден» керттера событи хилар. Селхан дIа а йолаенна промышленноста кхыча доакъошка тахан дIаьржа забастовка бокъонца дерригача къаман хинна шеръелар. Цо чулаьцар езачен бедал чакхйоахачен промышленноста дерригa доакъош, дIаьржар пачхаьалкхен учрежденешка. Болх ца беш я ах машиннаькъен городской транспорт, мехка йоккхагIча аэропорташка реактивни самолетий таташ сайцад.

Демонстраце дакъалоацараша хьадех балха алапи лакхдар, къахьегама хьалаш тоадар, профсоюзий бокъонаш шеръяр.

Демонстрацеши митингаши хиннай берригача мехка.

ГДР ОБЩЕСТВЕННИ ДЕЯТЕЛИЙ ТIАХЬЕХАМ

БЕРЛИН, 2 февраль. (ТАСС). ГДР Iилмахойи, культура деятелаши, киназа викалаши дунен халкъашта юкъерча общественнотага кхайкаб ФРГ нацизм дийнъяра духьала къовсам лоаттабу къовсамхой хьаллаца тIахьехаш. «Нойес дойчланд» газета тIа кепа техача заявлене тIа ГДР общественноста викалаша малхбузен Германе неонацизма кхерам лакхлуш латтилга белгалдоах. Заявлене тIа белгал ма харра, бонниски пачхаьалкхене керттера посташ хьалха Гитлера гIулакх дьрий бе я хIанз. Малхбузен Германе неонацистски парти халданза алсам йсалаш хилара бехктокхам ФРГ доал деча гIозараштa тIа буж.

Заявлене тIа белгалду, Германски Демократически Республике нацизми милитаризми юха дийнъяра лардаш цIаккха а хургйоацаш дIаяхар. Цу хана малхбузен-германски правительства политически наькъо — Европе доал шоай бе долла гIертар, доазонашка юха хьажар дIадехалга, атомни герза доал де гIертилга — ФРГ керда нацизм хьахилара кIийле кийтъяьй.

Заявлененa кулгаш яздаьд писатела Арнольд Цвейга, ГДР машара Совета председатела проф. Вальтер Фридриха, ГДР машара Совета председатела заместитела Грета Кунхофа киназа деятела проф. Эмиль Фукса, иштта кхыбараша.

ПРОВОКАЦЕНА ДУХЬАЛАРА ЦIЕНХАШТТА ПРОТЕСТ

УЛАН-БАТОР, 2 февраль. (ТАСС). МОНЦАМЕ агентства хьахойт: Улан-Баторерча Китая посольства вайца вошал долча Советски Союза духьала бIеха оалаш а бувцаш вIашагIкхеталга дир Улан-Баторски машиннаькъа вокзале 31 январе Iуйрийна китайски гражданий митинг а яь, хьалхагIа Советски Союза территоре тIа бокъо йоацаш харцахьа лийнача студентий группана духьала даьккхад тхо, аьнна бахьан а оттадаь.

Цунца дийза укх шера 1-ча феврале Монгольски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гIулакхий министерства Китая гIулакхий МНР временни поверенни волча Лю-ЦЗИ-дэ-та дIахайтар из Iалаьмате чIоагIа харцахьа лоархIилга, хIаьта цIенхаштта протест а йир. Китайски посольстваго хоадам боллаш чIоагIа дIахайтар МНР территоре тIа цу тайпара митингаш, е моллагIча а вошал долча мехка духьалара кхыдола моллагIа-а провокационни гIулакхаш делга, МНР суверенни бокъонашта тIагIерта а вошал долча мехкий доттагIленна зулам де а лерхIаш, законах па йоагIа акт лархIарца де йиш йоаца хIама долга.

МНР кхыча мехкашцарча гIулакхий Министерства Китая посольствага дIахайтар моллагIча а китайски организацe оагIонгахьара е къаьсткъаьстача наха из тайпа провокаци йойя китайски оагIоно цох хулачун бизза бехк токхаргболга.

ЛадувгIа

4 февраль, 1967 шу.

РАДИО: Нохч-ГIалгIайчен лаьттадерхо (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программа. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — «Къона гIехье» (нохчий меттала). 8.45 — Москва. Союзни республикай радиофестиваль, советски Iаьдала 50 шу дизара хетаь армянски ССР радиовечер. 16.00 — Передачай программа 16.05 — «Тоаенна край» передача. 16.20 — «Армене гIолла микрофонаца» радиожурнал 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — «Эстрадни ашараш дукхаезарашта» концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.00 — Москва. 18.23 — «Къонал» (нохчий меттала). 18.53 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 19.20 — «Ховлий-хьогI шоена?» Армянски радиосайрен дIахододар. 19.30 — «Армянски ССР халхарен ашарийн ансамбль концерт-очерк. 20.20 — Москва.

УКВ: 9.00 — «Фуд ахархо-къе а вIаьхий а воацар яхилга» радиоленинниана. 9.30 — Толстоя дукхаеза музыкальни произведенеш. 10.25 — «Газах дола дувцар» берашта йола радиопостановка. 11.09 — «Гречанинов композитор» яха музыкальни очерк. 19.00 — Кагий берашта музыкальни сахьат. 20.00 — «Абхазе ашараш» передача. 20.29 — «Аршин-мал-алан» музыкальни камеде монтаж (нохчий меттала). 21.15 — Эстрадни ашарий концерт 21.40 — «Преображение человека» постановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Берашта дола фильм. 18.25 — Халкъашта юкъера сбоззени. 18.40 — Бакъдолчох лаьца фильм. 19.00 — Артист, режиссер, коммунист. СССР халкъа артиста Н. Охлопова хетаь передача. 20.00 — Шоана, бераш! 20.10 — Киножурнал 20.20 — Заявкех концерт. 21.20 — «Вахара никъ» телевизионни спектакль (цхьоалагIа сери).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). **ТЕЛЕФОНАШ:** редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; партийни вахарен культуран отделий — 3-42-30; промышленноста отдела — 3-34-38; юрта боахама отдела — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). **ТЕЛЕФОНЫ:** редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; отделов партийной жизни и культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-38; сельскохозяйственного отдела — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04082. Заказ 522.